

с. 11

НАТЮРМОРТИ НА ПЛЕНЕРІ

У Харкові з ініціативи та за підтримки голови Харківської облдержадміністрації Михайла Добкіна започатковано проект «Незабуті імена земляків».

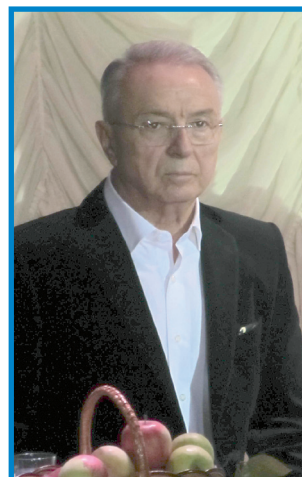
с. 9

«ДУХ ГАЙДАМАК В МЕНІ ЖИВЕ!..»

Нещодавно у Київському міському будинку вчителя відбувся творчий вечір поета Владлена Ковтуна з нагоди його 75-літнього ювілею.

с. 14

БОЙОВИЙ ГОПАК – В АМЕРИЦІ

Традиційним вогняним гопаком на узбережжі Атлантичного океану в Нью-Йорку розпочали своє турне Америкою славні козаки України.

с. 15

ДНІ КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ – В ТУРЕЧЧИНІ

Міністр культури Леонід Новохатько 10 вересня 2013 року відвідав м. Анкару в рамках Днів культури України в Туреччині.

Уперше організовані на державному рівні, Дні культури України в Туреччині розпочалися гала-концертом Національного заслуженого академічного ансамблю танцю ім. Вірського в Національному театрі опери та балету Анкари.

У програмі візиту міністра культури України Леоніда Новохатька – зустріч із міністром культури і туризму Турецької Республіки Омером Челіком, обговорення питань подальшого розвитку двосторонніх культурних відносин між Україною і Туреччиною, а також досягнення домовленостей щодо співробітництва у сфері охорони культурної спадщини.

Крім цього, у межах Днів культури України в Туреччині – відкриття культурологічного проекту «Бурштинові мозаїки» та виставки виробів художніх голограм скіфського золота.

Дні культури України в Туреччині цього року тривають чотири дні.

ФОНДИ ПУБЛІЧНИХ БІБЛІОТЕК У РЕГІОНАХ ПОПОВНЯЮТЬСЯ

Днями в Міністерстві культури відбулося засідання колегії під головуванням міністра Леоніда Новохатька.

Зокрема, учасники засідання розглянули питання щодо придбання україномовних книжок для поповнення фондів публічних бібліотек у регіонах.

Доповідаючи щодо цього питання, заступник міністра Віктор Балюрко повідомив: «У поточному році Державним бюджетом передбачені асигнування сумою 10 млн. грн. на поповнення фондів публічних бібліотек україномовними книжками. Міністерство культури в липні оголосило прийом пропозицій від суб'єктів видавничої справи, занесених до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції».

За словами Віктора Балюрка, до розгляду приймалися пропозиції щодо придбання книжок, випущених протягом 2011–2013 років, які за цільовим призначенням належать до науково-популярних, довідкових, літературно-художніх або громадсько-політичних. Надійшли пропозиції від 72 видавництв, які загалом запропонували 702 назви україномовних видань. Проте, як зазначив заступник міністра, рівень підготовки поданих видавництвами документів був украй низьким. Більшість порушень пов'язана з авторським правом: видавництвами або не надано, або не підтверджено виключні майнові права на твори.

Документи, що не відповідали вимогам Порядку відбору україномовних книг, не надавалися до розгляду експертній раді. Таким чином, на розгляд експертної ради під головуванням Івана Драча (заступник голови – Андрій Курков) було винесено 235 видань, а з них відібрано 69 назв від 28 видавництв.

На засіданні колегії було схвалено перелік видань та їх розподіл між публічними бібліотеками в регіонах.

УКРАЇНА ТА КНР ВИЗНАЧИЛИ ВЕКТОРИ СПІВРОБІТНИЦТВА В ГАЛУЗІ КУЛЬТУРИ

У Пекіні 10 вересня 2013 року відбулося Друге засідання Підкомісії з питань співробітництва у сфері культури, створеної в рамках Міжурядової комісії зі співробітництва між Україною та Китаєм.

На цьогогорічному засіданні Українську частину Підкомісії очолив перший заступник міністра культури України Тимофій Кохан, китайську – заступник міністра культури КНР Дін Вей.

Під час зустрічі сторони обговорили питання щодо стану виконання рішень першого засідання Підкомісії; обмінялися думками щодо подальшої співпраці між навчальними закладами культури і мистецтв обох держав та перспектив двосторонніх відносин у сфері культури та архівної справи, а також проаналізували чинну договірну базу співробітництва.

Перший заступник міністра культури України Тимофій Кохан та заступник міністра культури Китаю Дін Вей підписали Програму культурного співробітництва між Міністерством культури України та Міністерством культури КНР на 2013–2017 роки. А голова Державної архівної служби України Ольга Гінзбург, яка належить до складу української частини Підкомісії, підписала Угоду про співробітництво між Державною архівною службою України та Державним архівним управлінням КНР в архівній сфері.

Наприкінці зустрічі сторони висловили сподівання, що цьогогорічне засідання сприятиме розвитку культурно-гуманітарного співробітництва між двома державами, а також домовилися провести чергове засідання Підкомісії в Києві у 2015 році.

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ВИСТУПАЄ ІЗ ЗАКОНОДАВЧОЮ ІНІЦІАТИВОЮ ЩОДО ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА РОЗВИТКУ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ УКРАЇНИ

Заступник міністра культури України Віктор Балюрко 11 вересня провів у Будинку Уряду брифінг на тему: «Заходи Уряду щодо збереження та розвитку культурної спадщини України».

«На території України налічується понад 140 тис. нерухомих пам'яток культурної спадщини, однак на окрему увагу заслуговують пам'ятки, внесені до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. Сьогодні налічується сім таких об'єктів, – зауважив Віктор Балюрко. – Міністерство культури розробляє пропозиції щодо внесення змін до нормативного поля: у Законі України «Про охорону культурної спадщини» має з'явитися окремий розділ, присвячений пам'яткам ЮНЕСКО, також зазнають зміни підзаконні акти».

Заступник міністра культури наголосив, що законодавча база потребує

постійного системного коригування та розвитку з урахуванням європейських і міжнародних стандартів. Нагального вирішення потребують такі питання: внесення змін до законодавства щодо обмеження будівництва (та інших дій суб'єктів підприємницької діяльності), що можуть зашкодити стану пам'яток) на територіях об'єктів, включених до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, та в їхніх буферних зонах; законодавче закріплення обов'язкового отримання рекомендацій Комітету всесвітньої спадщини ЮНЕСКО щодо намірів розпочати на об'єктах та в буферних зонах великі за обсягом реставраційні роботи або нове будівництво; запровадження обов'язкового моніторингу стану збереження об'єктів всесвітньої спадщини та їх територій, передбачивши створення відповідних наглядових рад.

«Визначення буферних зон та режимів використання об'єктів має бути передбачене під час коригування генеральних планів населених пунктів України, на території яких розташовуються об'єкти всесвітньої спадщини ЮНЕСКО», – зазначив Віктор Балюрко.

Удосконалення потребує і бюджетне законодавство, яке не забезпечує достатнього та стабільного фінансування та не передбачає жодних пріоритетів. Так, доцільно здійснювати фінансування об'єктів, включених до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, коштом загального фонду Державного бюджету України з внесенням окремого рядка до Закону України «Про Державний бюджет», що має знайти своє відображення в Бюджетному Кодексі. Також слід розробити концепцію комплексного підходу до збалансованого фінансування заходів, спрямованих на збереження, утримання і використання об'єктів, яка передбачатиме залучення як бюджетних, так і позабюджетних коштів на основі системи цільових преференцій.

Крім цього, за словами Віктора Балюрка, існує потреба у створенні для кожного об'єкта всесвітньої спадщини свого органу управління та закріплення за Міністерством культури функції координатора з питань охорони об'єктів всесвітньої спадщини.

Заступник міністра повідомив, що Міністерство культури привертає увагу Уряду до питання щодо вирішення означених проблем у галузі збереження українських об'єктів культурної спадщини, внесених до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО: зокрема, його було порушено на нараді у прем'єр-міністра України Миколи Азарова 9 вересня 2013 року.

ВИСТАВКА ДО 75-РІЧЧЯ НАЦІОНАЛЬНОГО НАУКОВО-ДОСЛІДНОГО РЕСТАВРАЦІЙНОГО ЦЕНТРУ УКРАЇНИ

19 вересня о 16:00 у «Хлібні» Національного заповідника «Софія Київська» з нагоди 75-річчя заснування Національного науково-дослідного реставраційного центру України відкривається виставка

«Відроджені святині православ'я». Це вже третій у цьому році проект Центру.

Новий виставковий проект репрезентує досліджені й відреставровані твори сакрального мистецтва, в яких поєднані релігійно-світлоглядні та історико-художні традиції національної й світової культурної спадщини.

Виставка засвідчує високий професійний рівень художників-реставраторів центру, здобутки їхньої плідної співпраці з науковцями, фахівцями музейної справи, знайомить відвідувачів з унікальними методиками та технічними прийомами наукової реставрації.

Основа експозиції складають безцінні самобутні пам'ятки, шедеври іконопису, перлини декоративного мистецтва культового призначення, рідкісні видання, які відзначаються виключною майстерністю, стилістичними, техніко-технологічними особливостями, мають своє унікальне естетичне значення та безсумнівну цінність – як культурне, історичне, художнє явище.

Виставка діятиме до 15 листопада.

НА «МОЛОДІСТЬ» ПРИЙДЕ УЛЬРІХ ЗАЙДЛЬ З УНІКАЛЬНОЮ РЕТРОСПЕКТИВОЮ І ВИСТАВКОЮ

19 жовтня в палаці «Україна» відкриється 43-й Київський Міжнародний кінофестиваль «Молодість».

На фестиваль прибуде спеціальний гість – австрійський режисер, сценарист та продюсер Ульріх Зайдль. Покажуть першу в світі повну ретроспективу «Ульріх Зайдль. Тотальна ретроспектива», а також фотовиставку «Любов. Віра. Надія», присвячену трилогії «Рай».

Ретроспективна складова також представлена програмою «Сторіччя», присвяченою 100-літтю з дня народження Стенлі Крамера, Вів'єн Лі, Марікки Рьокк, Ірвіна Шоу, Рене Клемана та інших.

У рамках фестивалю відбудеться показ стрічки «За двома зайцями» Віктора Іванова з віднайденим українським озвученням.

МКФ «Молодість» оголошує конкурс фестивалних тизерів тривалістю до 43-х секунд. Усі ролики будуть показані на фестивальному каналі Youtube.

У рамках 43-го МКФ «Молодість» проект «Режисери без кордонів» (Directors Across Borders) представить кінопрограму «Кіно поза кордонами». Також відбудеться симпозиум «Роль кінематографа в міжкультурному діалозі».

ПРОЙШОВ ХХІ МІЖНАРОДНИЙ ГУЦУЛЬСЬКИЙ ФЕСТИВАЛЬ

Нещодавно у селищі Путила Чернівецької області відбувся ХХІ Міжнародний гуцульський фестиваль, до якого долучилися понад тисячу учасників з усіх регіонів України та з-за кордону, де проживають гуцули.

У рамках фестивалю відбулася науково-практична конференція, в якій взяли участь представники влади, науковці, краєзнавці та мистецтвознавці з України, а також Румунії, Польщі, Молдови. На заході йшлося про шляхи реалізації державної програми активізації розвитку економіки в специфічних гірських ландшафтно-кліматичних умовах Гуцульщини.

Під час свята пройшли виставки-конкурси народної творчості та декоративно-прикладного й ужиткового мистецтва, конкурсні програми фольклорних колективів. Завершився захід у неділю гала-концертом переможців.

Розгорнутий матеріал про фестиваль читайте у наступному номері.

ТИЖДЕНЬ МЕКСИКАНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ В УКРАЇНІ

З нагоди 203-річчя незалежності Мексики, що відзначається 16 вересня, розпочався «Тиждень мексиканської культури в Україні», який триватиме до 22 вересня. Заходи проводить Посольство Мексики.

З метою зближення країн організовані: фотовиставка «Постійний рух» (10–17 вересня) в Центрі сучасного мистецтва М17, де представлені фотографії і плакати мексиканця Густаво Салінаса; фестиваль мексиканської кухні (15–22 вересня) – проводитиметься дегустація мексиканської кухні у співпраці з готелем «Інтерконтиненталь Київ», де відвідувачам запропонують справжні мексиканські страви, приготовані шеф-кухарем Луїсом Баросіо.

17 вересня о 19:00 в культурно-освітньому центрі «Майстер Клас» відбудеться концерт тріо мексиканських музикантів «Ерманос Уерта». Вхід вільний.

20 вересня о 18:00 тріо «Ерманос Уерта» виступатиме у Львівському будинку органної і камерної музики.

ФЕСТИВАЛЬ КЛАПТИКОВОГО ШИТТЯ

Уп'яте в Центрі української культури та мистецтва відбувся Всеукраїнський фестиваль клаптикового шиття. У ньому взяли участь 17 майстрів.

У рамках V Всеукраїнського клаптикового фестивалю відбулася колективна виставка клаптикових робіт та персональна виставка художника із Дніпропетровська

Володимира Бунова «Асоціації», на якій експонувалися 33 картини, виконані в авторській техніці швейної графіки. Також усі охочі відвідали майстер-класи та лекції з основ клаптикового шиття, які проводила Людмила Андреева.

Всеукраїнський фестиваль клаптикового шиття спрямований на популяризацію, підвищення престижу та відродження національних традицій клаптикового шиття. Гості фестивалю мали змогу ознайомитися з новими розробками та сучасним досвідом у галузі клаптикового шиття, побачити «наживо» досягнення майстрів у цій галузі.

ІНСТАЛЯЦІЯ ЗІНАЇДИ ЛІХАЧОВОЇ

Художниця Зінаїда Ліхачова у рамках міжнародного фестивалю ГОГОЛЬFEST на платформі ArtKlaster Видубичі представила інсталяцію IN&OUT.

«Довколишній світ яскравий і багатобарвний завдяки трьом основним кольорам – червоному, синьому й жовтому. Накладаючись, вони утворюють спектр або ж райдугу, веселку: червоний і жовтий дають радісний жовтогарячий, жовтий і синій – життєдайний зелений, червоний і синій – загадковий фіолетовий. Три кольори становлять основу палітри митця. Однак у багатій колористиці, в барвистому розмаїтті світу, його тонах і нюансах завжди криється основний колір, бо колір народжується з чистоти», – говорить З. Ліхачова.

Інсталяція проходитиме до 22 вересня.

ЧЕСТЬ ТА ЕТНО-РОК НА МІЖНАРОДНОМУ ЧЕМПІОНАТІ З ІСТОРИЧНОГО БОЮ «ЗОВ ГЕРОЇВ II»

14–15 вересня у «Парку Київська Русь» відбудеться грандіозний спортивно-історичний захід – Міжнародний чемпіонат з історичного бою «Зов героїв II». Більше ніж 400 найсильніших бійців з України, Росії, Білорусі та інших країн

продемонструють свою силу, сміливість, лицарську честь. Помірятися силами на ристалищі Древнього Києва зберуться спортсмени більш ніж 40 команд, серед яких представники національних збірних з історичного бою, переможці та учасники міжнародних чемпіонатів, найбільш титуловані бійці світу.

Програма чемпіонату буде надзвичайно насиченою. Окрім запеклих поєдинків та відчайдушних групових боїв відбудеться також видовищна масова битва «Стінка на стінку», під час якої будуть задіяні піші та кінні воїни, а також середньовічна облогова техніка – треба. Увечері – динамічні й напружені професійні бої, виступи музичних етно-рок колективів, вогняне шоу та святковий феєрверк.

Історичний бій – це не лише захопливе видовище, а й повноконтактний вид спорту, в поєдинках і групових боях якого беруть участь спортсмени, екіпіровані в обладунки, аналогічні середньовічним лицарським зразкам. Бійці озброєні мечами й щитами, фальшионами, списами, алебардами. Цей спорт відроджує старовинні бойові мистецтва, їхні прийоми та способи, даруючи глядачам яскраве видовище.

ДОКУМЕНТАЛЬНІ ФІЛЬМИ – ПРО СУЧАСНИЙ КИТАЙ

З 15 вересня до 5 жовтня щонеділі PinchukArtCentre і Міжнародний фестиваль документального кіно про права людини Docudays UA запрошують на перегляд найкращих нових документальних фільмів, присвячених соціально-політичній та культурній ситуації сучасного Китаю. Програма DOCU/CHINA проходить у рамках виставки «Китай, Китай» – масштабного групового проекту, що включає роботи одинадцятьох китайських художників різних поколінь. Основною темою експозиції є напруга між індивідуальним та колективним мисленням.

Docudays UA – єдиний в Україні міжнародний фестиваль документального кіно про права людини. Захід відбувається щороку впродовж останнього тижня березня в Києві. По завершенню Docudays UA презентує найкращі фільми в регіонах України в рамках Мандрівного фестивалю. Покази тривають з жовтня до грудня (включно) у понад 110 містечках України.

Вхід на всі кінопокази – вільний. XI Docudays UA відбудеться з 21 до 27 березня 2014 року в київському Будинку кіно. Останній термін подачі фільмів – 30 листопада 2013 року.

ЖИВОПИС ГЕРМАНА ГОЛЬДА

17 вересня у Київському національному музеї російського мистецтва відкриється виставка єврейського художника Германа Гольда.

Митець має свою гостро індивідуальну пластичну манеру, засновану на

експресивно виразному тональному живописі переважно великоформатних полотен, що відрізняються насиченим колоритом. Улюбленою технікою є олійний живопис, але й аквареллю він володіє майстерно.

Творчість Г. Гольда, з яскраво вираженими національними мотивами, з характерним виразно-динамічним письмом, стала органічною частиною сучасного мистецтва України, збагачуючи його різнобарвну палітру своїми живописними і духовними пошуками.

На виставці представлено близько 80 творів художника, які відображають різноманітність його творчої діяльності, – це портретні серії, пейзажі, натюрморти, особливе місце займають картини із циклу на тему єврейського життя.

КОНКУРС ВІДЕОПОЕЗІЇ «CYCLOP» ОГОЛОШУЄ ПРО ПОЧАТОК ПРИЙОМУ РОБІТ

Розпочався прийом робіт на III Міжнародний конкурс відеопоезії «CYCLOP» («Циклоп») – 2013. Заявки на участь прийматимуться до 15 жовтня 2013 (включно).

«CYCLOP» – захід, що проводиться з 2011 року для визначення та відзначення авторів найкращих творів у жанрі відеопоезії. Ця премія створена для того, аби привернути увагу до відеопоезії як явища й окремого виду мистецтва з метою його популяризації.

Конкурсна програма, оголошення та нагородження переможців премії проходитиме в рамках фестивалю відеопоезії «CYCLOP», що відбудеться 16–17 листопада у Києві.

СЕРГІЙ ПЛАЧИНДА

На 86 році життя зупинився земний шлях визначного українського прозаїка, публіциста й літературознавця Сергія Плачинди.

Сергій Петрович Плачинда народився 18 червня 1928 року на хуторі Шевченковому поблизу Кіровограда в родині селянина. У 1953 році закінчив філологічний факультет Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка, а згодом і аспірантуру при Інституті літератури НАНУ. Працював в Інституті літератури НАНУ, у редакціях газет «Літературна Україна», «Столиця», у видавництві «Молодь», у НДІ літературознавства. Був головою ряду громадських та екологічних асоціацій і комітетів.

Сергій Плачинда – автор понад сотні книжок прози, в тому числі циклу історичних повістей: «Неопалима купина» (у співавт.), «Київські фрески», «Козаки в Дюнкерку», «Козак – душа правдива»; романів «Степова сага», «Ревучий», романів-есеїв «Олександр Довженко», «Юрій Яновський»; книг публіцистики «Куди йдемо?», «Україна в небезпеці», «Як і коли виникла Україна»; «Словника давньоукраїнської міфології» та ін. Упорядник збірників: «Довженко і світ», «Це – подвиг», «Як українські міфи по світу розійшлися».

Високопатріотичні твори Сергія Плачинди набули неабиякого розголосу в читачьких аудиторіях не лише нашої країни, а й за її межами. Його творчість

пошанована літературними преміями ім. І. Кошелівця та премією «Шана хліборобів». Творчу та громадську діяльність Сергія Плачинди держава відзначила орденом «За заслуги» III ступеня.

Вагомий внесок Сергія Петровича Плачинди у розвиток національної культури та української літератури визначається глибиною філософського осмислення національного способу життя, блискучою стилістичною майстерністю, світоглядною цілісністю, що ґрунтується на глибинному розумінні літературного процесу та фундаментальних, енциклопедичних знаннях.

Рідні, друзі та колеги назавжди збережуть світлу пам'ять про Сергія Петровича Плачинду – талановитого письменника, невтомного трудівника, яскравого науковця-професіонала, чесну і порядну людину з українським серцем.

Національна спілка письменників України
Київська організація НСПУ

До 90-ліття «КіЖ»

Комедійний образ у творах І. Тобілевича

Евген Кротевич

З вісімнадцяти п'єс усього творчого драматургічного доробку Івана Карповича Тобілевича лише вісім припадає на комедійний жанр. Це комедія-жарт «Паливода XVIII сторіччя» та комедії «Розумний і дурень», «Мартин Боруля», «Сто тисяч», «Чумаки», «Хазяїн», «Суєта» і «Житейське море». Решта ж його п'єс – вісім драм, одна трагедія – «Сава Чалий» та драматичні картини «Понад Дніпром». І все ж, не зважаючи на те, що більшість належить до драматичного жанру, Тобілевича треба розцінювати як найвидатнішого українського класика-комедіографа.

Підстав для такого визначення є чимало. Поперше, драми Тобілевича, за винятком такої перлини, як трагедія «Сава Чалий», хоч і стоять здебільшого на вищому рівні, ніж драматичні твори його попередників – Кропивницького та Старицького, хоч і мали для свого часу важливе значення не тільки репертуарного порядку, – та все ж вони не являють собою чогось надзвичайного, не творять якогось етапу в українській драматургії. Більшість з них, особливо історичні, як от «Бондарівна», «Лиха іскра поле спалить», «Гандзя», ідуть протореними вже шляхами, міцно стикаються – і в тематиці, і в композиції, і в виявленні характерів дійових осіб – з драмами як зазначених попередників, так і деяких сучасників Карпенка-Карого. Вони відрізняються від інших, можливо, тільки силою таланту Івана Карповича, його більшою спостережливістю, кращим знанням життя і людей, глибшим розумінням людських душ. Правда, і в цьому вже є багато позитивного, але, повторюємо, в драмах своїх у створенні драматичних образів Тобілевич не відійшов іще цілком від певного трафарету улюбленої мелодрами, не сказав у них якогось нового слова.

Подруге, в цих же драмах своїх, поруч із досить звичайними, навіть іноді трафаретно розкритими мелодраматичними людськими постатями, Іван Карпович створює блискучі комедійні образи, що мало чим поступаються, а іноді й цілком дорівнюють комедійним образам його найкращих реалістичних комедій – «Сто тисяч» та «Хазяїн». Візьмімо, наприклад, комедійні образи волосного старшини Михайла Михайловича та писаря Омеляна Григоровича з драми «Бурлака». Це ж ніби про них саме сказав А. Чехов у своїй видатній повісті про сільських глитаїв – «В овраге». «Волосний старшина і волосний писар, що служили разом уже чотирнадцять років і за весь цей час не підписали жодного паперу, не відпустили з волосного правління жодної людини, щоб не обманути і не скривдити, сиділи тепер поруч, обидва товсті, ситі, і здавалось, що вони вже настільки проїналися неправдою, що навіть шкіра на обличчі в них була якась особлива, шахрайська».

І справді, і старшина та писар з драми «Бурлака» Карпенка-Карого жодного кроку не ступлять без обману, підробки, фальшування, скривдження. «Украв громадські гроші та й баришущ, – говорить Бурлака старшині, – підлогом хотів парубка віддати у москалі, щоб женитися на його дівчині, підлогом наділи у людей поодбирав, підлогом хочеш і мене запакувати...». У цій репліці перелічено тільки незначну частину злочинів старшини Михайла Михайловича та його підручного – волосного писаря Омеляна Григоровича. І треба зазначити, що ці цілком комедійні, відворотні образи, які блискуче вихоплені з самої гущі тодішнього життя, створив художник-реаліст уже в першому своєму драматичному творі.

Можна ще навести ряд чудових комедійних образів з інших, драматичних творів Тобілевича. Ось, наприклад, постать діда Миколи з драматичних картин «Понад Дніпром». Цю роль так неперевершено й блискуче грав М. Л. Кропивницький. Поруч із досить надуманою мелодраматичною постаттю основного героя цих картин – Мирона Серпокрила, дід Микола був зразком цілком реалістичного відображення життя своєрідним образом сільського багатія, лихого і сварливого дуки, противника всього нового на селі, носія старовини і затхлості в ньому.

Або ось образ Василя Микитовича Цокуля в драмі «Наймичка». Якщо відкинути досить мелодраматичну кінцівку цієї п'єси, то в Цокулі вже досить виразно розкрито основні риси сільського глитаю-куркуля, які художник, на всю глибину і широчінь, з усією реалістичною правдивістю втілює у найкращих своїх визначних комедійних образах Калитки та Пузиря. Навіть у трагедії «Сава Чалий» драматург дав ряд високохудожніх, комедійно розкритих образів з притаманними для їх доби і оточення рисами – Яворський, Жезницький, Качинська, ба й сам граф Потоцький.

Отже творча діяльність Івана Карповича, як комедіографа, як творця комедійних образів, має незрівнянно вище значення, ніж його діяльність, як творця драматичних образів.

Як же розуміти самий комедійний образ, з якого погляду його розглядати і як розумів його сам Іван Карпович?

Арістотель у своїй «Поетиці» говорив, що в завдання комедії, на протиставлення з трагедією, входить «відображення гірших людей». Правда, далі він зводить це доповненням: «але не в усій їх порочності, а в смішному вигляді». Та все ж певною мірою вже таке визначення Арістотеля говорить про наявність у комедії елементів сатири, осміювання людських пороків. З цієї метою класична комедія намагалася викликати таке осміювання суто зовнішніми засобами, наприклад з допомогою заїкування чи поганої вимови дійових осіб – так званий комізм слова,

а також відображенням людей з кумедною зовнішністю – кирпатих, носатих, потвор тощо – так званий комізм форми. Але вже і в класичній комедії можна знайти зразки таких творів, в яких комедійність обумовлюється людськими вчинками, в яких розкриваються характер «гірших людей». Це так званий комізм дій і характерів, виведених у п'єсі дійових осіб, що вчинками своїми, обумовленими сюжетом, виявляють свою справжню вдачу, свій норов, свою, власне кажучи, внутрішню суть.

Ясно, що комедійні твори, в яких бажання викликати сміх глядачів через комізм слова чи форми, належать до первісних, так би мовити простіших, навіть «площадних» видів комедійного дійства. Насамперед сюди треба віднести клоунаду, комедію «масок», в яких даються застигли, як справжні маски, схематичні людські постаті. Вже трохи на вищому щаблі стоять такі види комедійного дійства, як гротеск, фарс, водевіль, оперета, хоч і в них не можна ще знайти виявлення певних самотніх характерів, розкритих у їх діях та вчинках.

Цілком зрозуміло, що всі три основні форми комедійного дійства можуть існувати в чітко визначеному окремому виді, можуть також і переплітатись у тій чи іншій мірі між собою, стаючи домішкою одна до одної. Іноді так і буває, що в комедії характерів, звичаїв, поруч з серйозно розкритими самотніми комедійними образами, з'являються і гротескні постаті, певні трафаретні штампи замість живих людських образів. Таке змішування різних форм залежить, безумовно, від ступеня таланту самого автора, чи від недостатності його досвіду і недовіршеності техніки – з одного боку, а з другого – від недостатнього знання людей і відображуваного часу, від невміння заглибитись у них, від неспроможності подати людські образи в яскраво виявленій їх внутрішній суті. Хоч треба додати, що за певних обставин і часу іноді навіть досить талановитий автор, на догоду пануючим смакам, навмисне дає гротескні постаті в різних кумедних ситуаціях, часто з домішкою чистого анекдоту та різних любовних пригод, щоб лише розсмішити глядача, щоб полоскотати його нерви.

Якою ж формою комедійного дійства користувався у своїй творчості, які комедійні образи подавав у ній Іван Карпович Тобілевич?

На це запитання він сам дає відповідь у своєму визначенні суті комедії. Словами одного з головних персонажів своєї комедії «Суєта» Івана Барильченка комедіограф говорить: «Театр – священний храм для мене! Тільки з театра, як з храму крамарів, треба гнати і фарс, і оперетку – вони – позор іскуства, бо смак псують і тішаться пороком!». І далі додає: «Комедію нам дайте, комедію, що бичує сатирою страшною всіх і сміхом через

сльози сміється над пороками і заставляє людей мимо їх волі соромитись своїх лихих учинків...»¹.

Як бачимо відповідь зовсім ясна. Для Івана Карповича основною і єдиною навіть формою комедійного дійства могла бути тільки комедія людських вчинків та виявлених у цих вчинках людських характерів. Тобто комізм його творів міг бути лише комізмом дії виведених у цих творах певних людських образів, а не застиглих схем і масок. Самотній, чітко проявлений у ряді вчинків, обумовлених сюжетом, людський комедійний образ ліг, таким чином, в основу всіх комедій Тобілевича і проявив себе у відображенні і трактуванні комічних постатей виведених в його інших п'єсах – драмах та трагедії «Сава Чалий». Цьому положенню аж ніяк не перешкоджає те, що споміж його комедій є одна, яку сам автор визначив як комедію-жарт, що певною мірою збігається немов би з визначенням фарсу чи принаймні гротеску. Це «Паливода XVIII сторіччя». Але уважно розглянувши даний твір, можна прийти лише до одного висновку, що це також комедія людських вчинків, в яких розкриваються людські характери. Справді і сам граф – цей «паливода» і самодур і його найближчі двірські шляхтичі, і навіть, на перший погляд, немовби зовсім гротескно відображений доїжджачий Харко-Ледачий – усе це правдиво розкриті в сюжетних перипетіях п'єси характери певних людських образів за певної доби і соціальних взаємин.

Харко – це ж яскравий образ «фальстафівського» типу з природними національними рисами. Породжений в основі підлабузництвом і копіюванням самого графа серед двірської графської челяді і носячи в собі інтернаціональні ознаки, повторюємо певного «фальстафівського» типу, Харко-Ледачий усе ж має цілковиту відмінність, виявлену і в його гуморі, і в його поведінці, що розкривають у ньому певну національну самотність.

І коли навіть у такій п'єсі, як «Паливода XVIII сторіччя» Тобілевич дав справжні людські характери, а не штампи лише і трафарети, то в решті своїх комедій, а також у деяких комічних постатях його інших творів, наш комедіограф створив цілу галерею неперевершено чітких самотніх комедійних образів, в яких з величезним талантом відображено людське життя нашої країни за час майже цілого півстоліття, починаючи з реформи 1861 року і кінчаючи початком XX століття: Михайло Окунь, Цокуль, волосний старшина Михайло Михайлович, Герасим Калитка, Терентій Гаврилович Пузир, Фенноген, Жезницький, писар Омелян Григорович, дід Микола,

Михайло Барильченко – та це ж вихоплені з самого життя другої половини XIX та початку XX століття справді «гірші люди», що їх з великою пристрасстю і презирством вивів автор на очі людські, розкрив їх огидне нутро в їх вчинках і «бичує сатирою страшною всіх і сміхом крізь сльози сміється над пороками і заставляє людей мимо їх волі соромитись своїх лихих учинків».

Таким чином, основний комедійний образ у творчості Тобілевича – це образ сатиричний, образ, створений комедіографом як представником критичного реалізму.

Зрозуміло, в творах Івана Карповича, крім таких яскраво виявлених сатиричних образів, є ряд комічних постатей, що немов би істотно відрізняються від названих уже персонажів. Візьмемо дяків-пивоорізів із комедії «Чумаки», Мартину Борулю та Протасія Пеньонжку з комедії «Мартин Боруля», Корнія Корнійовича Бонавентуру² з комедії «Сто тисяч», Терешка Сурму, Акілу Акимовича та повара Тарабанова з комедії «Суєта», антрепренера Усяя з комедії «Житейське море» і чимало інших.

Та коли більшість цих комічних постатей ми не зможемо розцінювати лише як «гірших людей», коли й сам автор відображає їх з певною, можливо, й сумною трохи, а все ж усмішкою, то й ці персонажі певною мірою розкривають негативні сторони тодішнього життя. Справді, і гонитва за «дворянством» Мартина Борулі, і пристрассть Бонавентури до копання скарбів, і «многослів'я» Протасія Пеньонжки хоч і не чинили лиха іншим людям, але ж показували породжені безправ'ям царського ладу нудотність, дрібязковість і пошлість життя переважної більшості людей того часу, дали нам правдиві картини того, життя. Отже разом з комедійними образами першої групи, що сягнули до узагальнення людських відворотних пристрасстей і пороків, що багатогранно розкривають соціальну суть своєї доби, і образи другої групи допоміжно служать тій самій меті. Тими й іншими видатний комедіограф-класик української драматургії Іван Карпович Тобілевич спромігся справді таки розкрити в неперевершених художніх зразках пороки свого часу.

В цьому саме велич його, в цьому – видатна заслуга його творчої діяльності. І тоді, коли деякі його драматичні образи позабудуться, комедійні образи драматурга, – такі, як Окунь, Цокуль, Калитка, Пузир, будуть жити, створюючи славу тому, хто вивів їх на широкий світ і скритикував їх так художньо правдиво і талановито.

¹ «Суєта», Третя дія, ява VIII.

² У виданні 1890 року визначено ім'я і по батькові Бонавентури. – Є. К.

Рафаель Лозано-Хеммер вислухав пульс Донецька

«Один з провідних світових фахівців з науково-технічного та електронного перформансу», «зірка інтерактивного електронного мистецтва» і просто художник, чия видовищна інсталяція Pulse Spiral відкривала знаменитий московський «Гараж», – все це про народженого у Мексиці (багато років поспіль він живе у канадському Монреалі, де навіть вивчився на... хіміка) Рафаеля Лозано-Хеммера.

Днями ще масштабніший аналог гігантської люстри, що мигтінням у такт серцебиттю глядачів так вразила москвичів у 2008 році, був презентований у Донецьку. Фонд «Ізоляція. Платформа культурних ініціатив» та особисто Рафаель Лозано-Хеммер представили інтерактивну інсталяцію «Кімната пульсу».

Раніше цей проект експонувався у Plataforma, Fábrica La Constancia (Мексика, 2006), Мексиканському павільйоні на 52-й Венеційській бієнале (Італія, 2007), ARoS Aarhus Kunstmuseum (Данія, 2009), 21st Century Museum of Contemporary Art (Японія, 2009), Museum of Contemporary Art (Австралія, 2011–2012) та на багатьох інших виставкових майданчиках світу. До канадця мексиканського походження в тому самому павільйоні донецького арт-кластеру «Ізоляція» (в цеху колишнього заводу з виробництва ізоляційних

матеріалів) виставлявся лише проект «1040 метрів під землею» не менш легендарного Цай Гоцяна. Що, за словами організаторів, зрештою і стало одним з аргументів, які переконали пана Лозано-Хеммера, незважаючи на насичений робочий графік (так, відразу опісля української шахтарської столиці він відлітає до Стамбула для участі у тамтешній бієнале), приділити час створенню проекту саме в Україні. «Кімната пульсу», яка буде відкрита для відвідування до 10 листопада, завершує виставковий цикл «Ізоляції» 2013 року, присвячений темам суспільної взаємодії, дослідженню форм альтернативної свідомості й точок перетину ідей наукової фантастики з художнім баченням.

За ступенем видовищності «наукові», на стику з паблік

артом, перформанси художника (у числі яких Solar Equation – інтерактивне штучне сонце, що спалахнуло вночі над Мельбурном, «Голосовий тунель» на Манхеттені і т. п.) можна порівняти з «архітектурно-просторовими» експериментами його колеги Олафура Еліассона, знайомого українцям завдяки, передовсім, виставкам у ПінчукАртЦентрі. Та все ж таки, «живі» перформанси метра дають фору невгамовному танцюві. У цьому могли переконатися всі, хто особисто відвідав відкриття «Кімнати пульсу» в Донецьку, під час котрого стихійно організувався цілий «оркестр», у якому аналогом партій різних інструментів став посиленний динаміками пульс пересічних глядачів.

Така, що розтягнулася на величезний павільйон, інтерактивна

інсталяція створена за допомогою рівномірного розподілу блимаючих ламп розжарювання у виставковому просторі. Вздовж однієї зі стін на металевих конструкціях розміщені датчики серцевого ритму відвідувачів. Коли людина торкається датчика, комп'ютер визначає її пульс, змушуючи найближчу лампочку блимати у точній відповідності з цим ритмом. Тільки-но контакт припиняється, світло гасне на короткий час, і запис його пульсації переміщується до наступної лампочки по сітці. При кожному дотику до датчиків ритм серця відвідувача записується і надсилається на найближчу лампочку, переміщуючи пульсації попередніх відвідувачів і приєднуючись до хмари серцевих ритмів.

Проект «Кімната пульсу» пов'язаний з фільмом Масаріо, створеним у 1960-ті роки мексиканським режисером Роберто Гавальдоном. В одній зі сцен картини, страждаючи від викликаних голодом галюцинацій, головний герой починає бачити людей як свічки, що горять у печері. «Кімната пульсу» також відсилає до мінімалістичних, механічних і серійних послідовностей у музиці (такі, наприклад, можна спостерігати у Конлон Ненкерроу, Стіва Райха і Гленна Бранка), а також до постулатів кібернетичної теорії, розробленої в Національному інституті кардіології

в Мехіко, яка описує процес саморегуляції діяльності серця. Нарешті, за визнанням самого художника, поштовхом до створення роботи став цілком біографічний випадок. Дружина пана Лозано-Хеммера носила двійню. Одного разу, під час медичного огляду, серцебиття відразу двох сердець ще ненароджених немовлят нагадало майбутньому батькові найкращу в світі музику...

Під час «живого» перформансу «голос серця» самого художника приголомшив, завдяки техніці ставши аналогом відразу і сходу лавини, й ураганного вітру десь високо в небесах, і експериментальної електронної музики на кшталт популярного колись рейву. А ось «оркестр сердець» глядачів, доповнений майже «дискотечним» життєрадісним мигтінням-танцем лампочок у такт пульсу, виявився тихішим і... оптимістичнішим.

Докладніше про сам Фонд «Ізоляція» читайте в наступному номері нашої газети.

Класик, наш співвітчизник та сучасник і просто – напроцуд гарний художник. Це все – про тонкого майстра кольору, філософа від живопису Василя Бажая. Новий його проект нещодавно було презентовано в київській галереї «Боттега». Треба дивитися!

«Око, яке бачить інше око і вбирає в себе краще в ньому – те, як саме воно бачить, – може таким чином узріти себе самого» (Платон, «Алківіад I»). «У Хаосу є три доньки, по одній з кожного плану, що його перетинають – це Хаоїди: мистецтво, наука і філософія, як форми думки чи творчості. Об'єднанням (а не Єдністю) цих трьох планів є мозок» (Ж. Дельоз і Ф. Гваттарі, «Що таке філософія?»). Цими епіграфами можна було б почати аналіз нового

Реплікація Василя Бажая

На відкритті виставки

проекту Василя Бажая «Реплікація», – пише мистецтвознавець Роман Ганкевич. – Неодноразово спілкуючись з художником, я часто задаюся питанням, чи надається новаторський фізико-мистецтвознавчий підхід для вивчення процесів створення, сприйняття, визнання, адаптації в традиції і vice versa мистецьких творів? Живопис Бажая і його аналіз підводить нас до однозначної позитивної відповіді. Однак нам треба взяти до уваги мінімальний методологічний апгрейд традиційної історії мистецтв з соціальною

синергетикою, інформатикою, культурологією, міметикою, еволюційною діатропікою і теорією адаптації».

Бажай не випадково назвав свою нову експозицію «Реплікація». Він, властиво, сам задається такими ж питаннями, а для їх розуміння і відповіді доповнює фізико-мистецтвознавчий підхід поняттям реплікатора – одного з механізмів, які забезпечують динаміку буття його мистецтва і буття в цілому.

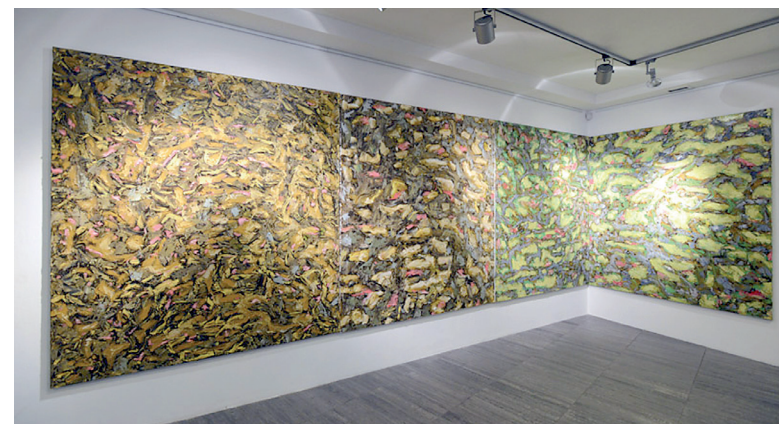
Реплікатор (від лат. replicatio – розгортання) можна трактувати як самовідтворювальну в деяких

умовах, самодостатню, структуровану, відносно змінну інформаційну цілісність, тобто гештальт. Найпростішою логічною моделлю функціонування реплікатора може бути т. зв. імплікація – часто застосовувана людьми логічна операція: якщо ми маємо «А», то похідна від «А» – це «В». У даному випадку «А» – це якісь певні умови, а «В» – наслідки, застосовані дії, або ж нові умови, спричинені «А». Іншими словами: реплікатор – це об'єкт, який спонукає певні середовища до свого копіювання.

Бажай глибоко відчуває соціокультурну функцію

реплікації усталених форм сприйняття і рецепції мистецтва. Все мистецтво засноване на «розумінні», а не на творчості. Творчий акт – це вміння керувати своїм несвідомим, закликати його... а мистецький твір починає існувати з тієї миті, коли його вперше розуміють... Мистецтво живе розумінням і твориться розумінням... і більшість людей зазвичай бачить у світі ту красу, яка вже раніше ними пізнана через мистецтво. Мистецька форма В. Бажая володіє раніше наявною можливістю екзистенціального існування і реплікується в душі окремої людини знову й знову.

Сторінку підготувала Алла ЧЕРДИНЦЕВА

НОВИНИ

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗИЧНИЙ ЯРМАРОК

Уже двадцятьє, традиційно наприкінці першого місяця осені (26–29 вересня) у Києві в Національному комплексі «Експоцентр України» проходить «Український музичний ярмарок» – центральна подія в галузі вітчизняної професійної музичної індустрії. Організатор – «Асоціація виробників, дистриб'юторів і продавців професійного звукового і світлового обладнання, музичних інструментів» за підтримки Міністерства культури України.

Щороку «Український музичний ярмарок» об'єднує виробників професійного музичного обладнання і музикантів, учнів і викладачів музики, слухачів та їхніх «зіркових» кумирів. Спілкування й дискусії на професійних семінарах, майстер-класах, демонстрації та концерти в павільйонах та open-air – ось приблизний спектр заходів, що чекають на відвідувачів ярмарку цього року. Разом із дистриб'юторами та виробниками музичних інструментів, професійного звукового, світлового та сценічного обладнання, у виставці візьмуть участь сервісні компанії, засоби масової інформації, продюсерські центри, організатори концертів і фестивалів, видавці музичної літератури.

Бурхливий розвиток інтернет-технологій останніх років вплинув і на роботу музичної індустрії. Потреба осмислити цю ситуацію зумовила появу в програмі ярмарку нового заходу – форуму фахівців музичної індустрії «Music Business-2013» (організатор – музична digital-агенція «Sound Buzz»), що відбудеться 26 вересня у форматі круглого столу на тему «Інтернет і музичний бізнес».

2013-й для «Українського музичного ярмарку» є роком підтримки молодих музикантів. Понад 900 молодих виконавців (191 соліст і гурт) з усіх областей України та АР Крим у рамках виставки представлятимуть легендарний український фестиваль «Червона Рута-2013». Фінальні конкурси й гала-концерт фестивалю упродовж чотирьох днів пройдуть відразу на трьох сценах у шести музичних жанрах: поп-, сучасна танцювальна, акустична, рок-музика, автентичний фольклор тощо.

Для музикантів участь у «Червоній Руті» – це завжди крок на велику сцену, адже значна частина найпопулярніших українських зірок є вихідцями з майстерні фестивалю. Серед них такі гранди, як Руслана, «ВВ», «Брати Гадюкіни», сестри Тельнюк, «Кому Вниз», Андрій Кузьменко (Скрябін), «Табула Раса», Марія Бурмака, Олександр Пономарьов, Наталія Могилевська, «Плач Єремії», Ані Лорак, Віктор Павлік, «Крихітка Цахес», «Тартак», «Пікардійська терція», «ТНМК», Анастасія Кочетова (Еріка), «Гайдамаки», Олена Кучер (Alyosha), «Даха Брха», Млада, «Полікарп», «Кораллі», Іларія та інші.

Об'єднання «Українського музичного ярмарку» та всеукраїнського фестивалю «Червона Рута» не випадкове. Адже обидва бренди від початку існування сприяють створенню нового конкурентоспроможного, високоякісного і водночас глибоко національного музичного продукту.

«I, CULTURE Orchestra» у Києві

У Національній філармонії України відбувся заключний концерт туру «I, CULTURE Orchestra-2013». Уперше за три роки існування проекту головним запрошеним диригентом молодіжного оркестру став киянин Кирило Карабиць, а в програму було включено твір українського класика ХХ століття Бориса Лятошинського.

Оркестр, що традиційно об'єднує молодих музикантів із Польщі та країн Східного партнерства (Азербайджану, Білорусі, Вірменії, Грузії, Молдови та України), створено 2011 року за ініціативи польського Інституту Адама Міцкевича. Щороку різні музиканти-інструменталісти збираються у Польщі на репетиції та майстер-класи з досвідченими викладачами й диригентом, готують концертну програму та вирушають у гастрольне турне (з 26 серпня і до київського концерту 4 вересня «I, CULTURE Orchestra» виступив у Гданську, Рейк'явіку, Гетеборгу, Копенгагені, Таллінні). Попри стислі терміни підготовки й щільний графік концертів, київський виступ оркестру сміливо можна назвати тріумфальним.

Безумовно, чимала заслуга в успіху «I, CULTURE Orchestra» належить диригентові. Кирило Карабиць, колишній випускник Національної музичної академії України, а нині

Фото: Конрад ЧРІК / Інститут Адама Міцкевича

відомий на всіх континентах маестро, є головним диригентом Борнмутського симфонічного оркестру у Великій Британії, цього року володарем премії англійського Королівського філармонічного товариства «Диригент року». Він працює з різними оркестрами світу і, якщо зважити на відгуки преси та спостереження фахівців за його виступами під час, на жаль, не частих приїздів в Україну, має дивовижний дар підібрати ключик до будь-якого колективу. Ось і цього разу він у прямому сенсі – в побуті й на сцені – жив спільним життям з молодими артистами, надихаючи їх на творення музики, допомагаючи розкритися і досягти блискучого результату.

Слухаючи «I, CULTURE Orchestra», годі було повірити, що музиканти грають разом усього кілька тижнів, – вони ніби відчували один одного

«спинним мозком», як багаторічні партнери, легко і невимушено передаючи один одному нитки музичних тем і міцно сплітаючи з них складні симфонічні полотна. «Гражина» Бориса Лятошинського (твір, написаний до 100-річчя смерті Адама Міцкевича і натхнений його однойменною поемою), попри невеликі масштаби та непросту музичну мову, звучав захоплююче – музиканти не дали слухачам жодної нагоди відволіктися, пустивши у плавання численні динамічними хвилями цієї симфонічної балади.

Концерт № 1 для фортепіано з оркестром Сергія Прокоф'єва – лаконічний, моторний, сонячний юнацький твір одного з класиків музики ХХ століття – оркестр виконав разом із солісткою Хатією Буніатшвілі. Контраст підкреслено жіночної зовнішності молоді піаністки і її вольової,

динамічної манери гри подівав на публіку як холодний душ. Водночас, після токатних пасажів прокоф'євського концерту, у виконанні чарівної Хатії від гарячих струн роаяля можна було б запалити цигарку (як це робив герой фільму «Легенда про 1900-го»).

Надзвичайно складний Концерт для оркестру Бели Бартока – твір, у якому, за законами жанру, композитор дає «висловитися» кожній оркестровій групі та навіть окремим солістам, нагадує кришталеву скриньку з ефірними субстанціями, яка може розлетітися на друзки при невмілому з нею поводженні. Однак на київському концерті музиканти й диригент віртуозно, еталонно донесли до слухачів усі принади бартоківського шедевр. Ентузіазм публіки, яка невтомно аплодувала і вигукувала «браво!», оркестранти спробували вгамувати номерами на «біс», яких теж, здавалося, було замало.

Особлива подяка організаторам київської імпрези, що була пройнята юнацьким духом незбагненим чинним порядкованим хаосу, теплою, демократичною атмосферою, студентською, ні з чим не порівняною радістю від «звисяння з балкона» у філармонії і спілкування з тими, з ким хочеться спілкуватися найбільше.

Юлія ПАЛЬЦЕВИЧ

Василь Савенко: повернення в Україну

«У мене бас-баритон, як у Шаляпіна», – говорить Василь Савенко з вдячністю до природи, що наділила його голосом широкого діапазону, який дозволяє виконувати і басові, і баритонові партії. Адже саме на оперну кар'єру юнак орієнтувався з тієї миті, як вирішив учитися співу.

Для уродженця села Троїцького, що на Одещині, цілком природним був вступ до Одеської консерваторії імені Антоніни Нежданової у клас професора Ольги Благовидової. Після смерті наставниці студент потрапив під нагляд молодого викладача Олександра Ворошила, а за рік поїхав з ним до Московської консерваторії. На прослуховуванні виконав Лисенків солоспів «Безмежне поле» та арію князя Ігоря з однойменної опери Олександра Бородіна і так сподобався Олексію Большакову, що той узяв хлопця до свого класу, – у жовтні 1975-го 26-річного Василя Савенка зарахували одразу на третій курс.

Фото: Юлія ШКОЦЬ

По закінченні Московської консерваторії наступні 9 років працював у Дніпропетровському театрі опери та балету, виконуючи ролі Онегіна («Євгеній Онегін» Петра Чайковського), Жермона («Травіата» Джузеппе Верді), графа ді Луна («Трубадур» Джузеппе Верді), Щелкалова («Борис Годунов» Модеста Мусоргського), Фігаро («Севільський цирюльник» Джоаккіно Россіні та «Весілля Фігаро» Вольфганга Амадея Моцарта), Валентина («Фауст» Шарля Гуно), Ескамільо («Кармен» Жоржа Бізе) – баритонові партії, які потребують досконалого володіння кантиленою й технікою

віртуозного співу. Стажування у Большому театрі СРСР під керівництвом Павла Лісіціана, а також робота у творчій майстерні Михайла Кисельова сприяли значному розширенню репертуару басовими партіями.

Запам'ятався співакові 1991 рік, коли Валерій Гергієв запропонував йому роль Яго з «Отелло» Верді у спільній постановці Кіровського театру (нині – Маріїнський театр у Санкт-Петербурзі) та Лондонського Королівського театру «Ковент-Гарден». Уже наступного року артист почав працювати за контрактом у Великій Британії. Приїздив він і на різноманітні фестивалі до Москви, Єкатеринбурга та Володимира, побував із гастрольними у Нижньому Новгороді, Казані, Самарі...

Подорожуючи світами, Василь Савенко ніколи не забував про рідну Україну, залишаючись її гідним громадянином. Упродовж 15-ти років у різних зарубіжних концертних турне співав разом із чоловічим камерним хором

«Боян» (Капела імені Левка Ревуцького) під орудою, на жаль, уже покійного Богдана Антківа, 2002 року приїздив на «Київ Музик Фест» з романсами Бориса Лятошинського та Рейнгольда Глієра, а 2012-го – на відкриття та закриття сезону Дніпропетровського оперного театру.

З нагоди 170-ліття від дня народження Миколи Лисенка Василь Савенко виступив у Меморіальному будинку-музеї Лисенка. Він подитячому був захоплений атмосферою музею, де все дихає і живе пам'яттю про композитора, особливо ж – побаченим на одному з експозиційних стендів листом свого кумира Федора Шаляпіна до Михайла Старицького із проханням надіслати ноти Лисенка – солоспіву з «Музики до Кобзаря» чи пісню Тараса.

Сподіваємося, що Василь Савенко матиме змогу частіше приїздити до Києва, тож очікуватимемо подальших зустрічей з цим чудовим артистом!

Альбіна БУТУК

Ржищівському музею – 10 років

Цей заклад було засновано 2003 року як відділення Київського обласного археологічного музею під назвою «Ржищівський археологічний музей». Перша експозиція відкрита 2005 року в орендованому приміщенні дитячого садочку «Сонечко».

Очолила заклад Лариса Володимирівна Сергійчук, яка на той час мала чималий досвід роботи в музейній справі.

За 10 років музей змінив підпорядкування, своє розташування та розширив сферу діяльності, відповідно змінивши і назву на Ржищівський археолого-краєзнавчий музей.

А розташований він в історичному приміщенні, якому понад 100 років. Із 1904 до 1941 рр. у цій будівлі знаходилася початкова школа. Багато подій це приміщення пережило, чимало господарів змінило, а з 2011 року гостинно відчинило двері для відвідувачів музею. Тут живе та частка археологічної, історико-культурної, етнографічної спадщини, що є складовою нашої національної культури.

Ржищівський археолого-краєзнавчий музей

війська Яна Казимира на чолі із самим королем, який спостерігав за дійством з Іван-гори. Він мав на меті відвоювати українські землі: «вторгнутися в межі Московської держави і рухатися прямо на Москву». Але, зазнавши поразки, його військо знову переправляється біля Ржищева, тікаючи з Гетьманщини.

Після відміни кріпосного права в 1861 році почала стрімко

плетена з лози валіза, кошик для постільної білизни, поряд на тумбі красується старовинний самовар, на різьбленому столику, накритому білою плетеною скатертиною, розміщені велика тареля та супниця поч. ХХ ст. Центральне місце в цій композиції займає чудове фортепіано фабрики «Беккер» (1920-ті рр.). Оглядаючи інтер'єр, немов бачиш картинку з того часу – хазяйка дому сидить за фортепіано, а її пальці бігають по клавішах, відтворюючи ніжну мелодію. Діти бавляться поряд, гойдаючись на дитячому крісельці, плетеному з лози, очевидно в Гусинцях. Цілісності такій картині надає портрет матері контр-адмірала Петренка (1912 р.) та ікона Божої Матері з Ісусом, розміщені над фортепіано.

На іншому под'юмі відтворений інтер'єр селянської хати, з меблями ХІХ–ХХ століть, господарським начинням та знаряддями праці.

У залі представлені чудові зразки національного вбрання – жінки-міщанки, жінки-селянки, дівчини-селянки (весільний одяг) та жінки-селянки, який носили в піст. Побачити національний одяг мешканців Ржищівщини можна у вітринах, де розміщено фотографії жінок, дівчат, чоловіків, парубків, дітей кінця ХІХ – початку ХХ століть. Окремо висвітлено матеріали

про період голодомору 1932–1933 років, Велику Вітчизняну війну, діяльність партизанських загонів та підпільних організацій на території Ржищева. Експонуються предмети воєнного часу, особисті речі як воїнів Радянської Армії, так і фашистів, знайдені на полях боїв.

З 2011 року діє виставкова зала, де періодично влаштовуються різні за тематикою виставки, зокрема: колекція ікон Марії Дяденко (техніка написання робіт невизначена), писанки ржищівчанки Наталі Погребенної, виставки рушників, сорочок та етнографічних речей з фондів музею – предмети побуту краян ХІХ–ХХ ст.: ткани настільники і рядна, елементи національного одягу центральної Київщини, знаряддя землеробства та господар-

Євгена Бобрика, Оксани Свіжак, Володимира Михайлова, Анатолія Паньковика, Сергія Скрипичина, Світлани Струк, Галини Попінової. Відвідувачі мали змогу впізнати знайомі ржищівські краєвиди, залишили схвальні відгуки про картини. Ось один із них: «Я народилася і виросла на берегах могутнього Дніпра. А коли відвідала виставку картин у музеї, була дуже вражена талантами цих молодих художників, які написали дивовижні, правдиві, магічні, справжні пейзажі нашого прекрасного Ржищева. Дякуємо за це все! Виставку я відвідала не сама, а з родиною. Усі залишилися задоволені. З повагою: Дзюба Л. В., Бех А. М., Олійник Ю., Олійник М., Олійник П. Сподіваємося, що до Ржищева і надалі приїжджати муть митці в пошуках ідей для своїх майбутніх полотен».

Знайомство з експозицією та виставками Ржищівського археолого-краєзнавчого музею стає справжнім відкриттям для відвідувачів, про що свід-

Археологічна зала

Інтер'єр міщанської хати

Музей має археологічну, краєзнавчу та виставкову зали.

У першій залі представлені археологічні знахідки різних культур, а саме: трипільської, чорноліської, зарубинецької, черняхівської та давньоруської, що побутували на ржищівських землях. Тут же можна дізнатися про вчених, які досліджували наші землі, побачити перелік їхніх наукових праць та фотофіксацію розкопок.

У краєзнавчій залі показано Ржищів ХІХ–ХХ століть. Епізодично відмічено історичні події раннього періоду існування нашого міста, що вплинули на загальноісторичну картину України – це і створення Ржищівської козацької сотні в Канівському полку, і попередня зустріч гетьманської ради Богдана Хмельницького з московським посольством на чолі з графом Бутурліним, чи переправа в околиці Ржищева на лівий берег Дніпра 90-тисячного

розвиватися економіка України і Ржищева зокрема. Наприкінці ХІХ ст., як гриби після дощу, з'являються невеликі підприємства, майстерні, склади, магазини. Їх засновники – заможні міщани, колишні поміщики, підприємливі євреї, яких у Ржищеві проживало інколи удвічі більше, ніж православного населення. В експозиції подані статистичні дані про кількість фабрик, заводів та інших торговельно-промислових установ по 4 стану Київської волості за 1901 р. Дані підтверджені фотоматеріалами та виписками з документів різних архівів України.

Етнографічний матеріал, що експонується в музеї, дає уявлення про життя та побут селян і міщан ХІХ – поч. ХХ ст., їхні вірування, промисли, одяг, повсякденне життя. На одному з под'юмів відтворений інтер'єр кімнати міщанської хати – шафа для одягу (1914 р.), ліворуч стоїть

ське начиння, що побутувало на Ржищівщині.

У музеї експонувалися персональні виставки ржищівчанина, члена Спілки художників України Сергія Дупля та художника-аматора Бориса Дегтярьова. Виставлялися роботи наших земляків – лауреата Шевченківської премії Івана-Валентина Задорожного, художника-аматора Володимира Піскова та інших талановитих митців.

Двічі відбувалася виставка картин учасників художнього пленеру (2012 та 2013 рр.):

чуть інші записи в книзі відгуків: «Дуже вдячні за надзвичайно цікаву екскурсію по вашому музею. З великим інтересом послушали розповідь про ваш Ржищівський край, його минуле. Особливе захоплення і враження від атмосфери вашого музею. Найкращі побажання працівникам, успіхів у роботі, натхнення в подальшій діяльності. З повагою до вашої роботи і вдячності автотуристи з Київщини, викладачі Володарської дитячої школи мистецтва, сімейство Смуць. 10.08.2013 р.» «Щиро дякуємо за теплу атмосферу, цікаву екскурсію. У Ржищеві живуть привітні, відкриті й захоплені своєю працею люди. Низький уклін Вам за таку любов до свого міста і роботи. Оля та Максим, Київ. 27.09.2012 р.»

Наш музей відвідують не тільки українці, а й громадяни Росії, Італії, Франції, США та інших держав. Сподіваємося, що жителі та гості нашого краю і надалі цікавитимуться історією чудового міста Ржищів.

Інна ТОМЧЕНКО,
провідний зберігач фондів
Ржищівського археолого-краєзнавчого музею

Куточок селянської хати

НОВИНИ

ТРИ ГОЛОВИ – ЦЕ ЛЮБОВ

Капітан Джон Сміт, безумовно, не належить до кола добре знаних в Україні постатей. Національний герой Америки, засновник першого британського поселення Джеймстаун на території США, відомий, можливо, завдяки диснейському мультитуку про Покахонтас. Історія мультитуку базується на спогадах Джона Сміта, першій друкованій автобіографії «The True Travels, Adventures and Observations of Captaine John Smith, in Europe, Asia, Affrica, and America from Anno Domini 1593 to 1629» (London 1630). Про це йдеться у третій частині книги і ніхто, практично ніхто, давно вже не читає перші дві частини... А там – про участь Сміта у війську Сигізмунда Баторія, війну з турками, полон і порятунок – через Чорне й Азовське моря, Річ Посполиту і далі на Захід. Згадуються і міста – Остріг, Дрогобич, Луцьк, Галич і Коломия... Про мешканців цих міст написано тепло – ніхто так не зустрівав його, не був настільки гостинним і роботящим. Чим не тема для вистави?

Про таку давню історію початку 1600-х років я дізналася від американської режисерки українського походження Вірляни Ткач, яка вже неодноразово приїжджала в Україну робити вистави за участю відомої української співачки Ніни Матвієнко та її доньки Тоні, співачки і музичного режисера Мар'яни Садовської, композитора Алли Загайкевич, бандуриста у третьому поколінні Юліяна Китастого, акторів Лариси Руснак, Галини Стефанової, Олега Драча, Миколи Шкарабана... Робити вистави за українськими думами, піснями, за поезіями Олега Лишеги, Оксани Забужко та текстами Сергія Жадана. Це лише згадуючи українських митців. А Вірляна вже понад 20 років творить вистави мультинаціональні, міжнародні, віднаходячи спільність традицій по всьому світові, відновлюючи їх і вписуючи у сучасність.

Ось і цього разу історія воєн і втечі з полону англійського капітана дивовижно перегукується з українськими думами того ж періоду (що їх виконує Юліан Китастий), доповнюється сучасними поезіями на тему американського поета Боба Голмана та піснями Сузан Гванг із групи «The Debutant Hour». І ось уже на сцені не лише історія і козацькі думи, а звучить і хіп-хоп, і поетичний слем. І все це в дивовижному візуальному світі, витворюваному відеодизайнерами Володимиром Ключком та Михаїлом Шрагою. І сміх, і сльози, і любов.

Львів'яни вже змогли побачити цю виставу на Форумі видавців у клубі «Дзига». Незабаром це зможуть зробити і кияни – 19 вересня на ГОГОЛЬFESTi та 25–29 вересня у Центрі імені Леся Курбаса. Я, приміром, уже стала фанатом пісні «Три голови – це любов» у виконанні Сузан, Боба та Юліяна.

Надія СОКОЛЕНКО
Фото Сузан ГВАНГ

Знайомтесь, художниця-заньківчанка

Наталія Тарасенко

Наталія Тарасенко віддає працює у Львівському національному театрі імені Марії Заньковецької. Тривалий час ми знали її як цікаву майстриню, художницю з костюмів. І ось протягом останніх кількох років справді стрімкий злет – сценографічне оформлення багатьох відомих сьогоднішньому глядачеві постановок на кону заньківчан, передусім: «Катерина» за Т. Шевченком, «Небилиці про Івана...» за І. Миколайчуком, «Пані міністрова» Б. Нушича. У цих роботах мисткиня продемонструвала яскравий талант художника з власним неповторним стилем. Тож давайте знайомитися ближче із цією непересічною творчою особистістю, художником-постановником Театру імені Марії Заньковецької – Наталією Тарасенко.

– На заньківчанській сцені дедалі частіше з'являються постановки у Вашому

сценографічному вирішенні. Чим невдовзі потішите глядачів?

– Справді, за останній час мені вдалося попрацювати над кількома виставами і на великій, і на камерній сцені. Ось нині працюю із Вадимом Сікорським над прем'єрним спектаклем цього сезону – «Пропала грамота» І. Драча за мотивами повісті М. Гоголя.

– Які майстри сценографії взагалі є для Вас взірцевими або ж такими, з ким звіряєте свої задуми?

– Я намагаюся вивчати історичний досвід нашого і зарубіжного живопису, але найцікавішими і головне духовно близькими для мене є такі митці як Данило Лідер та чех Йозеф Свобода. Але це аж ніяк не означає, що я намагаюся їх сліпо копіювати чи відкидаю творчий доробок інших художників. Та ці два митці імпонують таки найбільш своїм динамізмом та відкритістю до художніх пошуків.

Хоча, звичайно, в нашому театрі є свої театральні, в тому числі малярські, традиції, а творчість Мирона Кипріяна вже давно стала класикою не лише в історії української сценографії.

На мою думку, сьогодні театральний художник повинен більше використовувати різноманітні технічні можливості, ефекти дзеркал, усіякі проєкції, що дозволяють бачити навіть традиційні речі під незвичним кутом зору. Я частково спробувала застосувати такі речі в минулорічній виставці, яку ми організували

Макет вистави «Небилиці про Івана...» за І. Миколайчуком

до Дня театру у приміщенні Національного музею етнографії та народного побуту.

– А хто з режисерів театру перший довірив Вам сценографічне рішення спектаклю, сприяв, так би мовити, Вашому дебюту?

– Цим режисером був Богдан Ревкевич. Я спробувала вперше свої сили як самостійний театральний художник на камерній сцені. То була вистава, а точніше навіть студентська постановка нашого вже професійного режисера Б. Ревкевича «Сліпе щастя». Я тоді вперше здійснила повністю художнє рішення постановки. Відтоді ми разом працювали ще не над одним спектаклем.

Окремо відзначу нашу останню, на сьогодні, спільну роботу – «Катерину». Ми цей спектакль справді «вистраждали»... Коли Богдан розповів, як він собі уявляє художнє рішення, вислухав мої пропозиції, і ми відносно швидко виробили концепцію художнього рішення постановки, тут почалося найцікавіше і найскладніше водночас – здійснення оформлення вже самої вистави. Ми ніяк не могли припасувати всі свої задумки, передовсім скриню, до технічних можливостей нашої камерної сцени. Дійшло вже до того, що навіть режисер-постановник хотів здатися і відмовитися від свого початкового задуму. Проте я не звикла так легко здаватися, вже стільки сил і часу було вкладено на реалізацію задуму, тому переконувала саму себе і Богдана пробувати інші варіанти, радитися із технічними працівниками. І ми таки досягли своєї мети, хоча довелося докласти до цього значно більше зусиль, ніж уявляли собі на початку. Тепер у нашій репертуарній афіші є ще одна, нова вистава – «Катерина». Це поновому і актуально «прочитаний» Шевченко.

– Ви згадували про прем'єру заньківчан «Пропала грамота», а не боїтеся порівнянь із виставою «Небилиці про Івана...»? Чи здивуєте цього разу як художник?

– Коли ми працювали над «Небилицями...», то здійснили спеціальні експедиції на Гуцульщину, докладно вивчали народні строї, побут мешканців Карпат. Спеціально замовляли у тамтешніх майстрів автентичні музичні інструменти, інші речі побуту, які потім використовували у виставі. Орнаменти я робила власноруч до вбрання кожного задіяного артиста, адже хотілося, щоб воно максимально відповідало гуцульським народним

Наталія Тарасенко із лялькомотанкою, створеною спеціально до нової прем'єри заньківчан «Пропала грамота» за М. Гоголем

строюм. Так чи інакше вистава вийшла легка, театральна...

У «Пропалій грамоті» звичайно також присутній сильний фольклорний елемент, але вже в іншому аспекті. Ми вдалися до більш відкритих театральних форм, я б сказала навіть провокаційних. Кожен з артистів матиме наче свого двійника – ляльку-мотанку. Вадим Сікорський дозволив навіть цілу репетицію присвятити окремому майстер-класові, де артисти вчилися власноруч виготовляти ці ляльки-мотанки, для проведення якого ми запросили майстриню. Думаю, що в нас вийде цікава вистава.

Уперше інсценізацію видатним українським поетом і кіносценаристом Іваном Драчем «Пропалої грамоти» Миколи Гоголя львів'яни побачать уже наприкінці вересня цього року.

Розмову вела Оксана ПАЛІЙ
Фото Тараса ВАЛЬКА та Романа ШИШАКА

Так твориться сценографія до вистав

Натюрморти на пленері

У Харкові з ініціативи та за підтримки голови Харківської облдержадміністрації Михайла Добкіна започатковано проект «Незабуті імена земляків». Нещодавно у художньому музеї під цією егідою відкрилася перша виставка із циклу непересічного майстра натюрморту XIX століття Євдокима Волошинова, приурочена до 190-річчя з дня народження художника.

Згідно із цим проектом передбачено відкрити громадськості також інші незаслужено забуті імена багатьох художників-харків'ян, які залишили помітний слід в історії українського малярства.

Євдоким Гнатович був художником-академістом, фотогра-

Відкриття виставки

Директор Харківського художнього музею Валентина Мизгіна, заступник голови Харківської ОДА Євген Савін, міністр культури України Леонід Новохатько

фом, педагогом. За своє життя митець написав близько 400 картин, та, на жаль, багато чого із цього творчого спадку втрачено. А ті роботи, які дійшли до наших днів, зберігаються у музеях не тільки Харкова, але і в Сумському обласному художньому музеї імені Н. Онацького, Лебединському міському художньому музеї імені Б. Руднева

та приватних зібраннях. Саме спільними зусиллями цих музеїв у Харкові відкрили персональну виставку художника, що нараховує 40 картин. За сто років, які минули від дня його смерті, це перший такий публічний показ доробку Євдокима Волошинова в Україні.

– Тривалий час роботи Євдокима Гнатовича були своєрідною

«закритою сторінкою» в історії українського малярства. І тільки сьогодні відроджується інтерес шанувальників образотворчого мистецтва до робіт Волошинова, – зазначила директор Харківського художнього музею Валентина Мизгіна.

І це закономірно. Адже митець був одним із перших не тільки українських, але і російських

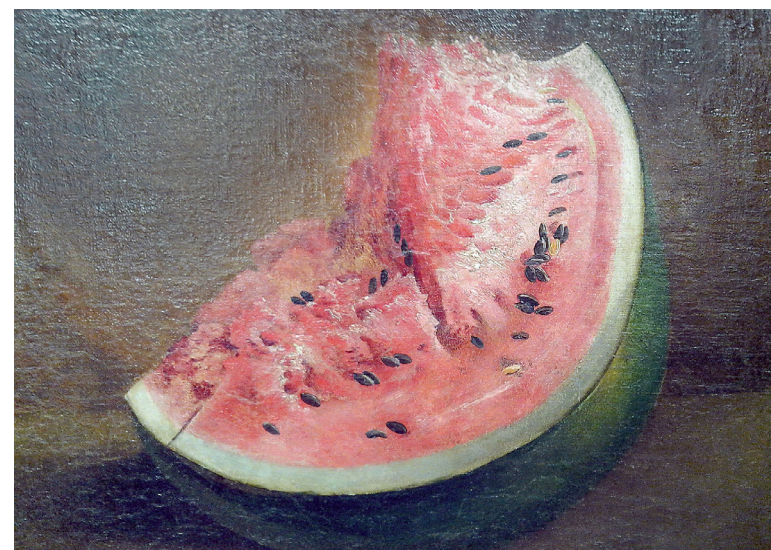
художників, що створили натюрморт на пленері – тобто зображували квіти, плоди, овочі, рослини у природних умовах. Перед авторами натюрмортів того часу здебільшого ставилося завдання вміло передати сутність обраного предмету в ізольованому просторі. Євдоким Волошинов, маючи хист до написання предметів, вирішив винести натюрморт, так би мовити, на повітря (це картини «Пень», «Гарбузи» та багато інших), де він при натуральному освітленні загравав зовсім іншими барвами. Автор безпосередньо перебував у просторі, який зображував.

живопису, писав головні ікони та розписував іконостаси харківських церков та соборів. І паралельно освоював нову на той період справу – фотографування. На вулиці Сумській відкрив перший у місті фотосалон. На превеликий жаль, жодна його фотографічна робота не збереглася до сьогодні, але він увійшов в історію фотографічної справи України як перший фотохудожник.

Під час відкриття виставки, присвяченої життю і творчості харківського художника, фотографа і педагога Євдокима Волошинова, відбулося спеціальне погашення поштової марки № 1288 під назвою «Євдоким Волошинов "Гарбузи"». Його провели голова Харківської облдержадміністрації Михайло Добкін, голова Харківської облради Сергій Чернов та нащадки художника.

Під час своєї робочої поїздки до Харківської області міністр культури України Леонід Новохатько відвідав художній музей і ознайомився з експонатами проекту «Незабуті імена земляків». На його думку, проект варто поширити на загальнодержавному рівні, аби в кожній області відродили незаслужено забуті імена митців, і громадськість могла ознайомитися з їх роботами.

Володимир СУБОТА,
власкор «Культури і життя»
м. Харків

Натюрморт «Кавун»

Натюрморт

Неабиякий хист до малярства відзначав у Волошинова професор Петербурзької академії мистецтв Максим Воробйов, учнем якого був Євдоким Гнатович. Саме на роки учнівства припадає плідний період у творчості художника. Творчий почерк митця настільки самобутній і яскравий, а полотна такі життєствердні, що нікого не могли залишити байдужим тоді і сьогодні продовжують вабити нас грою фарб і світла.

Повернувшись у 1951 році по закінченні навчання в академії до рідного Харкова, він не покидав улюбленої справи. Тривалий час викладав малювання в місцевому інституті шляхетних дівчат, займався реставрацією

Натюрморт «Пень»

До Дня українського кіно

14 вересня – День українського кіно, який зазвичай відзначаємо кожну другу суботу вересня, а напередодні – 119-річчя з дня народження Олександра Петровича Довженка, видатного режисера, фільми якого отримали світове визнання.

Національний центр Олександра Довженка популяризує українське кіно, надаючи нового звучання класичним фільмам. До відзначення дня народження видатного режисера київський кінотеатр «Кінопанорама» спільно з Національним центром Олександра Довженка підготував показ реставрованої версії фільму «Земля» (1930 р.). До фільму записано оригінальний саундтрек гуртом ДахаБраха, створений на замовлення Національного центру Олександра Довженка.

Прем'єра відреставрованої версії «Землі» з новим саундтреком відбулася на Одеському МКФ 21 липня 2012 року. Відтоді проект розпочав ходу міжнародними кінофестивалями: в жовтні 2012 його було показано в рамках відкриття Міжнародного фестивалю ГОГОЛЬFEST, у лютому 2013 – в рамках українського прийому під час Берлінського МКФ, у квітні – на МКФ у Копенгагені, в червні – на 12-му Міжнародному кінофестивалі в Трансильванії.

У світі Довженкову «Землю» поряд із «Панцерником Потьомкіним» Сергія Ейзенштейна та «Людиною з кіноапаратом» Дзиги Вертова здебільшого включають до трійки найвидатніших фільмів радянського німого кінематографа. На міжнародному референдумі кінокритиків у Брюсселі в 1958 році «Землю» було названо серед 12 найвизначніших стрічок світового кіно. У свою чергу ДахаБраха

– найвідоміша українська група в категорії world music – прославилася завдяки неповторній сценічній атмосфері етно-хаосу. Театральний кuartет співаків-мультиінструменталістів експериментує з українськими народними мелодіями і ритмами, східноєвропейськими та західноазійськими мотивами, доповнюючи автентичні народні елементи мінімалістичними прийомами.

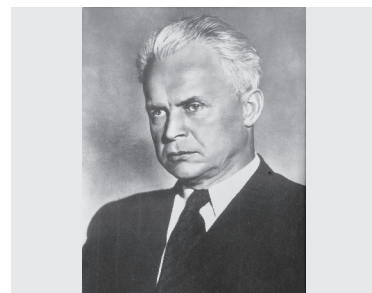
Цьогоріч Національний центр Олександра Довженка представив фільм О. Довженка «Арсенал» на спеціальному показі, присвяченому 50-річчю ювілею Інституту кіно й відеоарту «Арсенал» у Берліні (Німеччина). Показ відбувся за участю міністра культури Німеччини.

Інститут «Арсенал» є зноюю у світі платформою, де зустрічаються теорія й практика та відбувається взаємодія між кіно, мистецтвом і наукою. «Арсенал» функціонує як топос для осмислення кінематографа з особливим акцентом на незалежному та експериментальному кіно. Відомий Інститут також активно співпрацює з Берлінським МКФ.

Фільм для ювілейного показу було обрано не випадково, оскільки Інститут «Арсенал», заснований 1963 року, був названий на честь однойменної класичної картини. Революційна епопея Олександра Довженка – друга частина трилогії «Звенигора»– «Арсенал»– «Земля» – кінопоема, що розповідає про національну поразку й робітниче повстання на київському заводі «Арсенал» проти Центральної Ради та військ УНР в січні 1918 року.

Для постановки свого третього повнометражного фільму Довженко драматургійно переробив сценарій, наданий ВУФКУ учасником подій

М. Патлахом під заголовком «Січневе повстання в Києві 1918 року» та запросив акторів Семена Свашенка, Амвросія Бучму, Миколу Надемського та Дмитра Ердмана. Створена у співпраці з незмінним Довженківським оператором Данилом Демуцьким, картина досі викликає неоднозначні політичні оцінки, проте за правом вважається одним з найвидатніших експресіоністичних фільмів українського кіно. Київська прем'єра фільму відбулася 25 лютого 1929 року. Того ж року скорочена на 150 метрів версія «Арсеналу» була запущена в обмежений прокат у Празі та Берліні.

ЗЕМЛЯ В КАДРІ БОРИСА КОСАРЕВА
BORYS KOSAREV'S VIEW OF **EARTH**

УКРАЇНСЬКЕ НІМЕ В ПОРДЕНОНЕ

А найближчою міжнародною ретроспективою українських фільмів буде програма The Ukrainian Miracle на 32-му Фестивалі німого кіно в Порденоне, Італія (32nd Pordenone Silent Film Festival), яку підготував Національний центр Олександра Довженка. За словами організаторів фестивалю, цьогорічна програма – одна з найсильніших за весь час існування заходу. Шведська програма Sealed Lips та українська The Ukrainian Miracle стануть основними ретроспективами.

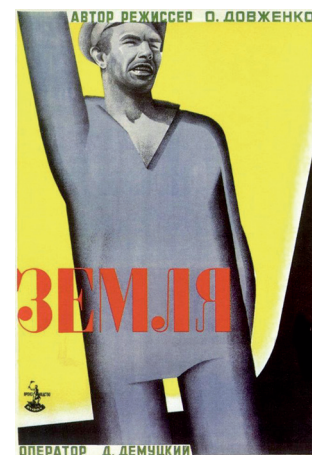
Українська програма складатиметься з 8-ми визначних українських німих фільмів, серед яких вже добре знані стрічки

Довженка «Арсенал» (1929) і «Земля». Усі фільми відреставровано і озвучено новим музичним супроводом.

Нагадаємо, що 2011 року Національним центром Олександра Довженка було реставровано і видано збірку «Творча спадщина. Олександр Довженко», до якої ввійшли всі фільми Олександра Петровича, що збереглися.

З нагоди святкування дня народження Олександра Петровича, за доброю традицією проходять щорічні заходи святкування в Літературно-меморіальному музеї О. П. Довженка у його рідній Сосниці, а в Києві – на Національній кіностудії художніх фільмів імені О. Довженка.

Центр Довженка й надалі планує знайомити глядача з реставрованими фільмами української класики в рамках різних мистецьких заходів. Зокрема, 13 вересня на відкритті фестивалю сучасного мистецтва «ГОГОЛЬFEST» представить кіноперформанс КОЛО ДЗИГИ. ХЛІБ, реставрований 2012 року На-

знищення тисячолітнього селянського укладу, що набуває апокаліптичних масштабів. Попри утопістську ажитацію, колективістичний експеримент сприймається трагічно. В обох стрічках плінна, мелодійна оповідь про космологічні по суті зрушення, знаходить ідеальний вираз в операторській роботі, авангардистський, рвучкий монтаж кришить тканину фільмів, як плуг куркульську землю. На відміну від Довженка, Шпиковський старається не використовувати складну багатозначну символічну мову – його образи чисті, аскетичні, різні й напрочуд сугестивні.

Як і О. Довженко, що задіявав в усіх трьох фільмах своєї епічної трилогії «Звенигора»– «Арсенал»– «Земля» виразномонументального актора Семена Свашенка, Шпиковський у «Хлібі» пробує створити власного комуністичного супергероя. Його роль виконує актор і письменник Лука Ляшенко.

Завершений у жовтні 1929 року «Хліб» було відправлено на перегляд до Головреперткому, який заборонив картину протоколом від 7 березня 1930 року та після переробок повторно в 1931 з такою мотивацією: «Картина дає хибне уявлення про боротьбу за хліб. Середняк з картини випав повністю. Період відновлювальний (обмеження куркуля), відносне економічне укріплення куркуля (НЕП), класова боротьба, підготовка політичних передумов для ліквідації куркульства і колективізація (індустріалізація) – все це випало із картини. Проблема хліба тлумачиться в картині поза зв'язком із соціалістичним будівництвом». Фільм так і не вийшов на екрани.

Шпиковського, великого й непересічного режисера, найкращий фільм якого – «Хліб», сягає рівня найкращих довшенкових фільмів, було викреслено з історії українського кіно. Повернувшись до Москви, він із середини 1930-х років перестав знімати й займався суто написанням сценаріїв.

Інформація та фото надані Національним центром Олександра Довженка

ЗАХІД–2013: найкраща традиція фестивального літа

Нещодавно під Львовом у селі Родатичі (територія колишнього дитячого табору «Сонячна Галявина») відкрив V Міжнародний фестиваль «Захід-2013». Саме в ці дні безліч вільних духом людей автостопом, пішки, на поїздах та автобусах поспішали для того, щоб зібратися разом та відчути атмосферу свободи, життєрадісності та ейфорії.

Узявши лік із 2009 року, «Захід» став потужною арт-подією країни. Фестиваль на честь і совість просуває музичні та мистецькі ідеї, намагаючись витягнути народ із пластмаси, офісів та моніторної засмаги. На сценах – музика, вірші й театр, під ними – закохані, на небі – зорі, а в очах – любов. Величезна кількість сердець у пошуках вільного духу зустрічається саме на «ЗАХОДІ», задля того, щоб ділити один з одним музичне щастя та дружбу.

«Фестиваль «ЗАХІД» – це маленький, але дуже впевнений крок до створення нового свідомого суспільства – міцної громади, справжніх цінностей та, найважливіше, нової генерації здатних думати і мислити», – переконані організатори.

Уже п'ять років поспіль сюди з'їжджаються фестивалістики з усіх куточків України. Всі вони дуже різношерстні –

Утім, не обійшлося і без недоліків. Як і попереднього року, «Захід» знову зустрічав гостей довжелезними чергами. Втомленим з дороги прихильникам фестивального життя доводилося годинами чекати, аби обміняти свій квиток на такий жаданий браслет, який символізував відкриття фестивалю для кожного окремо. Одне слово, організаторам ще є над чим попрацювати.

із України, Білорусі, Литви, Росії, Молдови та Австрії – справжнє задоволення.

Протягом трьох днів фестивалістики мали змогу побачити історичний, останній виступ легендарного галицького гурту «АННА», який саме цього року і саме на «ЗАХОДІ» відіграв свій останній концерт. Так само ексклюзивними для фестивалю стали виступи гуртів «Ролікс», «Карна» і «Dalai Lama», котрі з певних причин припинили своє існування.

Втім, усе по порядку.

У перший день зі своїми друзями, гуртом «Собаки в космосі», виступив Сергій Жадан. Також публіку потішила чарівна та жіночна Каша Сальцова зі своїм неймовірно мелодійним гуртом «Крихітка». А далі почалася справжня спека під убивчий хард-кор від «Skinhate». Добряче підірвали також і зірки Youtube – Los Colorados.

Неабияким видався виступ російського Noize MC, який не соромився жартувати про москалів, розважав публіку чудернацькими витівками та розбурхав шалений галас на підтримку своїх імпровізованих куплетів про фестиваль «ЗАХІД». Після виступу репер та рокер російської сцени і сам був здивований, як в унісон увесь західноукраїнський фестивалістик підспівував його пісні з гостросоціальним та сатиричним підтекстом, і заявив, що радий був би і наступного року приїхати.

Другий день був ще більш насичений різнобарвністю музики. Адже його відкрив символ «ЗАХОДУ» Rocky Leon, а

також сімферопольці «Кожаний олень», класики українського панку – львівський гурт «Тостер» та більш молодіжні «O.Torvald».

А далі шалене море емоцій пробудив гурт «Скрябін», який хоч і не зіграв обіцяної синтипоп-програми 90-х, але їх музика поєднала всіх присутніх у єдиний організм.

Варто додати, що 17 серпня, прямо на фестиваліській сцені, лідер гурту «Скрябін» Андрій Кузьменко відзначив свій 45-й день народження. Під час його виступу публіка гаряче викувала: «Вітаємо». Сам Кузьма зазначив, що цей вечір закарбується в його пам'яті надовго. «Ви мене лікуєте як найкращі в світі терапевти», – надемоційно говорив він зі сцени.

За ними «розхитала» юрбу знана в Україні та далеко за її межами фанк-группа «Бумбокс», а завершували день майже двогодинним виступом ветерани української сцени – «Воплі Відоплясова».

Останній день фестивалю розпочався з виступу гурту «Фліт». Своєю веселою та запальною музикою підігрів публіку Мирослав Кувалдін разом із «The Вйо». Мелодійним та солов'їним затишшям перед бурею стала Аліна Орлова з Литви. А з початком виступу франківської «Карни», попри вечірню прохолоду, температура повітря довкола сцени почала стрімко зростати. І виступи останніх двох колективів, які закривали цьогорічний фестиваль, змусили не думати про завтрашню дорогу додому, а підкоритися єдиному пориву енергетики співів і танцю. Адже під молдавський фольк-рок гурт «Zdob si Zdub» ця енергетика просто була через край.

Закривали фестиваль локомотиви революційного року, білоруси «Ляпіс Трубяцкой», під пісні яких майоріли білоруські стяги та гула під ногами земля. І на додачу прогрімів феєричний салют як завершальний акорд триденних подій, сповнених музики, спілкування, веселощів та невіддільно широкх людей.

Одне слово, увесь вир емоцій, які були на цьому фестивалі, неможливо передати словами, навіть такої багатой на епітети мови, як українська. Це можливо лише відчути. Адже «Захід» – це суцільна пригода, нові друзі та незабутні спогади на цілий рік, до наступного фестивалю.

Роман СИНЕЛЬНИКОВ

мають різні соціальні статуси, імідж та вподобання. Утім, на «ЗАХІД» вони приїжджають з однією метою – опинитися у неповторній атмосфері братерського спілкування та всюдисущої творчості.

Рік 2013 не став винятком, а швидше навпаки, яскравим прикладом барвистого та бурхливого життя, що вирувало на території фестивалю три неповторні дні. Протягом цього часу в Родатичах існувала своя маленька держава, де кожен відчував себе жителем чи пак громадянином своєї «міні-республіки», де всі з тобою запанібраті, а основною релігією, яка єднає серця, є музика.

Варто зауважити, що за останні роки фестивалістик рух у нашій країні вже вийшов на якісно новий рівень і якщо ще не набув абсолютно масового характеру, то принаймні до цього активно йде. «ЗАХІД» є тому прикладом, адже з року в рік помітно еволюціонує.

Цьогорічний «Захід» приємно здивував злагоженою організацією. Охорони і волонтерів на фестивалі було значно більше, ніж торік. Наметове містечко потішило різноманіттям вибору – платне, безкоштовне, в лісі, на галявині та на берегах озер.

Але це мізер у порівнянні з тим, яке свято чекало на гостей попереду.

Завершуючи тему організації, варто сказати, що по масштабу та інфраструктурі «ЗАХІД» без перебільшення став чи не найкращим фестивалем країни, задавши непоганий рівень для своїх колег. І якщо незначні прорахунки будуть виправлені, а до програми увійдуть виступи західних музичних колективів, то наступного року захід обіцяє бути ще масштабнішим та ще гарячішим.

На території «Сонячної галявини» функціонувало три сцени. Окрім двох музичних – головної та малої, діяла ще й арт-сцена, на якій виступали театри та відбувалися зустрічі з відомими українськими письменниками Сергієм Жаданом та Любком Дерешем. Загалом, програма арт-сцени була не надто насиченою у порівнянні з музичною. Але на фестивалі це було ідеальне місце для спокійнішого відпочинку.

Однак головні події стосувалися передовсім музики, а її на фесті було в досталь, аби догодити кожному меломану. Сцена, освітлення і звук представлені на якісному, сучасному рівні. За таких умов слухати виступи музичних команд

«Дух гайдамак в мені живе!..»

Нещодавно мала приємну нагоду побувати у Київському міському будинку вчителя на творчому вечорі поета Владлена Ковтуна з нагоди його 75-літнього ювілею.

Цікаво було відкрити для себе творчість митця, який, коли його просять розповісти про себе, відповідає: «Мої твори більше розкажуть про мене». І це дійсно так. У доробку ювіляра поезії, що окрилюють душу любов'ю, напувають щирими почуттями, тішать світлим гумором.

В. Ковтун ось уже 20 років на творчій ниві. За цей час став лауреатом міжнародної мистецької премії ім. Семена Гулака-Артемовського та літературної премії ім. Андрія Малишка.

«Коли я пишу, я проживаю одні з найкращих хвилин свого життя. Бути поетом – це покликання душі, колосальна гармонія життя», – говорить митець.

Ріс він у сім'ї вчителів, які й прищепили синові любов і повагу до слова, з якими він іде по життю.

У пісенному тандемі з Владленом Ковтуном працювали композитори Олександр Білаш, Анатолій Горчинський, Микола Каландьонов, Леонід Попернацький, Володимир Гамера, Михайло Чембержі, Леонід Нечипорук, Віталій Кияниця та інші.

Пісні на його слова залюбки співають артисти різних поколінь. Тож і на ювілейному вечорі зібралось справжнє талановите сузір'я виконавців: народні артисти України Олександр Василенко, Олег Дзюба, Микола

На ювілей Владлена Ковтуна вітають земляки

Свидюк, Олесь Харченко, заслужені артисти України Каріна Карасьова і Світлана Мирвода, лауреати міжнародних та всеукраїнських конкурсів Анатолій Запольський, Сергій Калініченко, дует сестер Турчак, Олександр Швидкий та Маркіян Свято.

Першим віршем, який написав пан Владлен, був «Однієї долі два крила». Болісним щемом відгукнулася тяжка втрата матері:

*Не обійме більше батька мати,
Тільки ластівкою поруч промайне...
В кожній сон мій буде прилітати,
На зорі будитиме мене.*

Ця пісня у виконанні Світлани Мирводи і Маркіяна Свята зачепила серця кожного присутнього в залі.

Любов і туга за ненькою відобразилась і в інших поетичних рядках, зокрема у вірші «Я часто матір згадую свою»:

*Вона єдина нам прощає все,
Бо нас вона всім серцем розуміє,
Якщо кудись нас доля занесе –
Лиш мати знає, звідки вітер віє...*

Торкають струни душі й такі слова В. Ковтуна про батьків:

*Хата батьківська стоїть в печалі...
Як хотілось бачити не це!
Я б хотів, щоб в шибку виглядало
Мамине чи батькове лице...*

Свою творчістю Владлен Кузьмич промовляє: найсвятіше у світі – це батько й мати, шанувати їх потрібно за життя.

Палітра творчості поета різнобарвна. Не обійшлося на вечорі і без гумору. З приємністю згадується чудовий виступ Миколи Свидюка. Його оксамитовий баритон заповнив увесь простір Будинку вчителя. А дотепні одеські жарти, що чергувалися з виконанням пісень, додали присутнім гарного настрою.

Та і сам ювіляр цінує дотепне слово, він є невинним оптимістом:

*Щоб не було – я все співаю,
Не сумую,
Я не з тих.*

Виступає Микола Свидюк

Бо ж: «Незважаючи на те, що життя має певну тенденцію до згортання, воно все-таки повертається несподіваними гранями», – говорить митець.

Ось такий він – Владлен Ковтун. Саме життя надихає його на творчість, сповнену безмежною любов'ю та повагою до батьків, чистих душею людей і, звичайно, рідної землі, що зветься Україною:

*Молюсь на імення твоє!
Ти є – і не знаю я втомі,
І доки на світі я є –
Надійся на мене у всьому!*

Владлену Кузьмичу поталанило народитися на Черкащині, у славному Кобзаревому краю:

*О рідний Шевченків мій край!
Радію, що звідси я родом.
З'єднав твого слова розмай
Мене з українським народом.*

Ці поетові рядки переконливо підтвердив святковий вечір, на якому і ювіляр, і всі присутні відчули себе єдиною українською родиною. Тож побажаймо Владлену Ковтуну не зупинятися на досягнутому. Нехай до вже виданих збірок – «Однієї долі два крила» і «Молюсь на імення твоє», додаються нові, а щирі зустрічі з шанувальниками українського поетичного слова збирають нас знов і знов.

Аліна ОНОПА
Фото авторки

У рамках нещодавно затвердженої Харківською обласною радою програми підтримки культури і туризму регіону до 2018 року триває масштабна реконструкція культурологічних закладів.

2013 рік став першим в історії закладів культури Харківської області, коли фінансування здійснюється на основі бездефіцитного бюджету.

Обновився історичний музей – один з найбільших в Україні, розташований у центрі міста. Це своєрідна візитівка Слобожанщини, оскільки 300 тисяч його експонатів розповідають про історію та сучасність краю.

Як зазначив головний архітектор міста Сергій Чечельницький, рішення проєктантів з цього приводу було сміливим і неоднозначним: до старовинного будинку історичного музею запропонували добудувати скляний куб із несучими металевими балками у вигляді дерев. Ця конструкція повинна не тільки збільшити загальну площу музею, але й створити багатофункціональну залу, де мають проходити виставки сучасного живопису. Нижній ярус покрівлі, який опинився під скляним куполом,

Ренесанс культури Харкова

Приміщення реконструйованого Харківського історичного музею

передбачається використовувати як сцену для виступів музичних колективів, зокрема, обласної філармонії.

– Таким чином, у центрі міста функціонуватиме логістично зручний комплекс із трьох музеїв: історичного, художнього і сучасного мистецтва. Там, де сьогодні розміщується художній музей, недостатньо виставкових площ. Тому логічно буде надати йому більш придатне приміщення, – зазначив голова Харківської облдержадміністрації Михайло Добкін.

Продовжується і реконструкція приміщення оперного театру під потреби обласної філармонії. Воно зведене ще в 1829 році у стилі французького ренесансу з використанням мотивів Тюльрійського палацу в Парижі. Ця будова має й історичну цінність. Тут у 1925 році (тоді це був комерційний клуб) був створений перший Національний оперний театр України, де свого часу виступали Марія Литвиненко-Вольгемут, Петро Чайковський, Федір Шаляпін, Борис Гмиря,

Іван Козловський, Леонід Собінов, Антоніна Нежданова, Сергій Рахманінов.

На базі цієї історичної будови споруджується концертний комплекс, до складу якого входить великий зал на 750 місць (під ці потреби буде використано існуючий зал старої опери), новий органний зал на 500 місць, студія грамплавання, репетиційні зали, гримерні тощо. Придбано і доставлено до Харкова орган відомої фірми «Олександр Шуке». Як запевняє директор Харківської обласної філармонії Юрій Янко, мешканці та гості міста почують перші звуки нового інструменту наступного року, коли буде повністю зданий в експлуатацію весь концертний комплекс.

– Сьогодні з'явилася можливість виділити кошти на проєктування і ремонт малої сцени Академічного російського драматичного театру імені Олександра Пушкіна в обсязі 900 тисяч гривень, Театру юного глядача – 600 тисяч гривень, близько 200 тисяч гривень на ремонт Будинку культури міста

Первомайська, – розповідає директор Департаменту культури і туризму Харківської облдержадміністрації Дмитро Кузнєцов.

З ініціативи Михайла Добкіна були віднайдені фінансові ресурси і для створення Великого Слобожанського ансамблю пісні і танцю, художнім керівником і головним хореографом якого став народний артист України Борис Колногузенко. Цей проєкт відразу став успішним. І нещодавно Міністерство культури України надало цьому колективу статус академічного.

– Реалізація Програми сприятиме: задоволенню потреб населення в культурних послугах, суттєвому підвищенню якості дозвілля, забезпеченню повноцінного функціонування закладів культури, збереженню унікальності культури Харківщини, популяризації культурної спадщини, – сказав заступник голови Харківської облдержадміністрації Євген Савін.

Володимир СУБОТА,
власкор «Культури і життя»
м. Харків

Бойовий гопак – в Америці

Ти можеш навчитись чужого звичаю

І мову чужу, наче пісню, завчить.

Але і в раю не знайти тобі раю,

Якщо ти не будеш вітчизною життя!

Якщо позабудеш стежину до хати,

Яку дитинчам навпростець протоптав,

І матір, і рід свій, і слово крилате,

То, значить, чужинцем бездушним ти став. . .

Ростислав Братунь,
«Батьківський заповіт»

Традиційним вогняним гопаком на узбережжі Атлантичного океану в Нью-Йорку розпочали своє турне Американські славні козаки України.

А прибули вони сюди з ініціативи і на запрошення благодійного фонду FRAC та створеного ним музею Трипілля у Нью-Йорку (Ірина Форостян, Алла Кутцевич). Представницька делегація Міжнародної федерації бойового гопака візьме участь у фестивалях української культури великої метрополії – Нью-Йорк, Нью-Джерсі, Філадельфія, Стенфорд, а також Вашингтон, Чикаго та Клівленд. Очолює делегацію віцепрезидент Петро Велінець, у її складі – віцепрезидент з оздоровчого напрямку Марія Пахолок і талановиті вихованці Микола Басистий, Олена Пахолок, Микола Дименко.

КІЛЬКА СЛІВ ПРО ІСТОРІЮ ЦЬОГО КОЛЕКТИВУ

15 вересня виповнюється 28 років з дня створення української національної школи єдинокорств «Бойовий Гопак». За ці роки невтомною працею засновника стилю бойового гопака, президента Міжнародної федерації бойового гопака, генерал-полковника Козацьких військ

України Володимира Пилата, завдяки якому, власне, і збереглося та утвердилося давнє українське бойове мистецтво, виховано близько трьохсот тисяч учнів, відкрито понад 100 шкіл бойового гопака в Україні та за кордоном. Гопак у кожній країні світу знають як візитівку нашої держави. Та далеко не всі, дивлячись на козацький запальний танець, здогадуються, що в традиційних рухах збереглися не тільки духовність і містика глибини тисячоліть, а й гармонійна система старовинного військового мистецтва наших предків.

Бойовий гопак – це система духовного та тілесного вишколу, котра з прадавніх часів існувала на українських землях, про що переконливо свідчать славні перемоги наших предків, часто над чисельно сильнішим супротивником. Протягом століть життя нашого народу під чужим пануванням будь-які прояви національної культури, а тим паче бойової, жорстко переслідувалися. Тому до наших днів практично не збереглися цілісні методики самовдосконалення, якими користувалися скитські воїни, руські дружинники та запорізькі козаки, хоча в багатьох українських родах ще не перервався ланцюжок утаємниченої передачі знань про бойове мистецтво від батька чи діда до сина чи онука. Відродження бойового гопака розпочалося у 1985 році, коли львів'янин Володимир Пилат почав систематизувати знання, зібрані по крихтах від дідуся, батька та інших майстрів двобою, розкиданих по всій колишній Радянській Україні та колишньому СРСР. У 1985 році Володимир Пилат створив експериментальну

Українська делегація на чолі з директором Фонду FRAC І.Форостян та діти – вихованці СЗМУ після показового виступу, м. Елленвілл

Школу бойового гопака. У 1990 році з групою ентузіастів він створив фольклорно-мистецьку асоціацію «Галицька Січ», у рамках якої бойовий гопак розвивався як лицарське мистецтво українців. У жовтні 1997 року його визнано національним видом спорту. У тому ж році була створена Центральна школа бойового гопака, з якої він розійшовся по всій Україні та далеко поза її межамі. Школа діє як громадська неприбуткова організація. Гопаківці розраховують тільки на себе: справжній козак ні в кого не просить, а сам про себе дбає.

ДІВЧАТА ТА БОЙОВИЙ ГОПАК

Прикметно, що бойовим гопаком дуже цікавляться дівчата. Це обумовлено історичною спадщиною. Не секрет, що в Україні в прадавні часи на території Приазов'я проживало войовниче плем'я жінок, яких у свій час Геродот називав амазонками. Багато історій і легенд є про княгинь і козачок, жінок отаманів, які відзначалися своїми знаннями у військовій справі, своєю неймовірною сміливістю і мудрістю. Для продовження славних традицій минулого і відродження жіночого

бойового мистецтва, Центральною школою бойового гопака у 2002 році вирішила відкрити експериментальну школу з українського жіночого бойового мистецтва «Асгарда». Тут дівчата вивчають боротьбу, техніку й тактику ведення бою, володіння різними видами зброї і систему самозахисту.

ВІДРОДЖЕННЯ РОДОВОЇ ПАМ'ЯТІ

Відомо, що Міністерством юстиції України Міжнародну федерацію бойового гопака (МФБГ) зареєстровано 11 грудня 2001 року. За МФБГ закріплено право контролю за розвитком бойового гопака як в Україні, так і за її межами.

Свою ходу за кордоном бойовий гопак розпочав із Португалії. Потім з'явилися осередки в Італії, Англії, Канаді, а зараз він успішно розвивається у США. Дуже приємно те, що окрім української діаспори бойовий гопак з радістю вивчають представники інших національностей. Сподіваємося, що наше рідне лицарське мистецтво стане олімпійським видом спорту.

Фундаментальна формула всіх часів і народів – «пізнай самого

себе». Людське «я» має такі основні складові: я – особистість; я – член сім'ї, родини; я – частина народу; я – частина людства. Тільки повнота всіх цих компонентів у їхній природній послідовності і формує людину як цілісність, як божественний феномен. Як можна пізнати себе, не пізнавши себе як частину народу? Як діяти в соціумі, не розуміючи, як склалися закони його співжиття? Традиції – це не лише набір певних ритуалів, за ними стоїть велике глибинне знання про закони виживання людини саме в цьому соціумі, саме на цій землі, саме в цьому ноосферному опікучому колі, яке ми називаємо родовою пам'яттю.

Ознайомлювальне турне послідовників традиції стародавнього мистецтва козаків-характерників по Америці продовжує культурно-просвітницький проект фонду FRAC «Звичаєві школи спадкоємців мудрості пращів».

Театралізовані вистави українського бойового мистецтва «Гармонійне буття роду», що включають етнографічне обрядодійство та супроводжуються козацькими забавами (ведення бою, ходіння по битому склу та розпеченому вугіллі), були зустрінуті гучними аплодисментами схвильованих глядачів.

Козаків гаряче сприймали 7 вересня на фестивалі в Клівленді, 8-го на 11-й вулиці у Чикаго – Ukrainian Village Fest. Попереду – 14 вересня – Кліфтон, 15 вересня – на 11-й вулиці у Вашингтоні гостей чекає Ukrainian Festival.

Ірина ФОРОСТЯН,
директор фонду FRAC та музею Трипілля у Нью-Йорку,
голова Спільки прихильників Бойового Гопака в США.
(Із Нью-Йорка – спеціально для газети «Культура і життя»)
Фото авторки

Україна і Китай: культурні кордони подолали!

У Китаї відкрився перший Український Культурний Центр.

Ініціаторами підписання угоди про відкриття Українського Культурного Центру в Китаї є Міжнародна громадська організація Культурно-дослідницький центр України та Китаю «Ланхва» та Шанхайська компанія «Інлун» (Шанхай Інлун Інвестмент Менеджмент Корпорейшн ЛТД/Shanghai YingLun Investing Manegement Co Ltd).

Довгоочікувана подія стала важливою віхою у житті та взаєминах обох країн. Відтепер українська громада в Китаї матиме власний культурний осередок, що дозволить українцям бути ближчими і зрозумілішими для китайського народу. Варто зазначити, що специфіка роботи Центру не є вузькою, як може видатися на перший погляд. Це не лише задоволення культурних і естетичних інтересів громадян України й Китаю, а й сприяння

Відкриття Українського Культурного Центру в Китаї

економічній співпраці між двома державами. Із цією метою в Центрі регулярно проводитимуться різноманітні виставки та фестивалі, музичні концерти та покази модельних колекцій українських дизайнерів, презентації, а також бізнес-семінари, симпозіуми та круглі столи.

Український Культурний Центр у Китаї стане містком зближення двох країн, кожна з

яких має багатогранну культурну спадщину, свої звичаї та традиції. Це можливість побачити найкращі твори української культури і мистецтва, ознайомитися із фольклором країни, почути найкращі зразки української пісні, зустрітися з видатними спортсменами та діячами України.

Перші кроки назустріч один одному вже зроблено. У рамках відкриття Українського

Культурного Центру в Китаї відбулася низка мистецьких заходів: виставка українського живопису, творів скульптора Василя Салиги, презентація книги відомого китайського художника Чжен Женгана «Листи кохання до України», а також показ моделей українських дизайнерів.

У святковому концерті взяли участь чоловічий вокальний ансамбль з України «Lalive», співак Чжоу Шен та шоу-балет «Карма» потішили публіку своїми виступами, баяніст Чжан Лічін виконав українські популярні пісні, а віртуозну гру на старовинному музичному інструменті – цимбалах – продемонструвала Жен Цзячі. Є надія, що в майбутньому Центр динамічно розвиватиметься та об'єднає навколо себе багатьох талановитих, освічених, мислячих і творчих людей.

У КНР цю подію висвітлювали найавторитетніші ЗМІ.

Міжнародна громадська організація Культурно-дослідницький центр України та Китаю «Ланхва» стояла біля витоків відкриття Центру і надалі братиме активну участь у його розвитку. Адже в житті будь-якої країни культурні осередки виконують відповідальну місію: вони дають поштовх до духовного зростання, самоосвіти і вдосконалення людини. Міжнародний обмін досвідом між Україною і Китаєм позитивно вплине на загальний імідж України і покращить взаємовідносини між обома країнами.

Організаторами заходу виступили Генеральне консульство України в Шанхаї, Міжнародна громадська організація Культурно-дослідницький центр України та Китаю «Ланхва», шанхайська компанія «Інлун», а також Шанхайський офіс Китайської асоціації ділового співробітництва.

Ольга ГРЕНЮХ

